„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Panktadienį
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Jungtinėse Valstijose $1.50
Kitose Valstybėse $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS
Telefonas LAckawanna 4-5529

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

No. 48 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Lapkričio (November) 27, 1936. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N.Y., under the Act of Mach 3, 1879. Vol. XXVII

MINNESOTA HISTORICAL

Sukilėliai Užblokiavo Katalonijos Pakraščius

Lapkričio 18 dieną Vokietija ir Italija pripažino Ispanijos sukilėlių valdžią legališka Ispanijos valdžia, nes, girdi, ji jau yra užėmusi didesnę pusę šalies ir nėra kalbos, kad užims ir Madridą. Pasidrąsinę šiuo žygiu, sukilėliai paskelbė Katalonijos pakraščiams blokadą, kas reiškia, kad jei į tuos pakraščius, o ypač Barcelonos uostą, atplauks bent kokie laivai, kurie beabejo gabena lojalistams amuniciją ir ginklus, tai tuos laivus sukilėliai skandys.

Apie tai nacionalistų vyriausybė pranešė Europos ir kitų pasaulio dalių valstybėms, įspėdama, kad ginklai ir kitokia karo medžiaga lojalistams nebutų siunčiama. Delei tokio pas kelbimo, Anglijos vyriausybė pareiškė didelio nepasitenkinimo. Anglija sako, kad ji Francijos padedama, blokadą ignoruos ir kad Anglijos laivai į Barceloną kaip plaukiojo, taip ir plaukios. O jei bus reikalo, tai ji savo komercinius laivus apgins su pagelba kariškų laivų, kurių keletas dabar Ispanijos vandenyse randasi.

Sukilėliai pastaromis dienomis jau pradėjo pulti Barcelonos uoste esančius laivus. Štai, lapkričio 22 dieną „svetimos" valstybės narlaivė (submarinas) paleido torpedą į lojalistų kruiserį ir taipgi torpeda sužalojo kitą lojalistų laivą.

Kuo šitas sukilėlių žygis baigsis — sunku pasakyti. Tiek žinoma, kad jei sukilėliams pavyks paimti Madridą, tai, aiškus dalykas, jie turės pulti ir Kateloniją, kur dabar lojalistų valdžia randasi. Tuo sukilėliai ir aiškinasi, kad Katelonijos pakraščių blokavimas yra naturalus ir logiškas dalykas.

LONDONAS, lapkr. 23. — Anglijos valdžia išleido įsakymą, kad Anglijos laivai negabentų amunicijos ir ginklų į Ispaniją. Tas parodo, kad Anglija Ispanijos reikale pasilieka neutrali.

MADRIDAS, lapkr. 23. — Mušiai tarp sukilėlių šiandien dar labiau paaštrėjo. Sukilėliai vėl bombardavo miestą iš lėktuvų, svaidydami padegamąsias bombas. Lojalistai įtaria Vokietiją, buk jos laivai padeda sukilėliams. Amerikos ambasada išsikraustė į Valenciją.

Madridas Karžygiškai Laikosi

MADRIDAS. — Praeitą savaitę Madride ėjo kruvini mušiai. Nemaža susirėmimų įvyko aktualėse kovose tarpe sukilėlių ir lojalistų. Pakartotinai miestas pulta lėktuvais iš oro ir mombarduotas iš sukilėlių kanuolių. Nemaža viešųjų budinkų sugriauta. Žmonių minios pakliuvo į „slastus" kanuolių ir eroplanų šuviams pataikius į požeminių traukinių stotis. Žmonių žuvo nemaža, bet kiek — negalima apskaičiuoti, nes daug kunų palaidota požeminiuose urvakeliuose.

Padėtis mieste yra baisi. Vienas korespondentas tą padėtį palygina Didžiojo Karo buvusiems įvykiams. Jis rašo: „Žmonių spiegimas ir sužeistųjų dejavimas bei panika apimtų žmonių bėgiojimai daro vaizdą buvusiojo Didžiojo Karo". Bet jo gynėjai kovoja karžygingai.

Mieste pradeda stokuoti maisto. Prie daugelio restoranų išstatyta iškabos, kuriose nusakoma: „Maisto neturime". Miestas yra atskirtas nuo viso krašto ir jau negalima susisiekti geležinkeliais. Todel ir maisto sunku gauti. Maistas į miestą įgabenamas tik sunkvežimiais ir automobiliais.

Nepaisant, tačiau, visa to, gyventojai stengiasi savo kasdienius darbus atlikti, nors bile minutę iš oro nukritę šoviniai gali užbaigti ir jų tuos kasdienius darbus ir jų gyvybes.

Iš Madrido Gabena Kudikius ir Senius

MADRIDAS, lapkr. 21. — Apsigynimo taryba šiandien išleido įsakymą, kad iš miesto butų išvežti visi kudikiai, moterys ir seniai, kurie negali bent kuo kariavime padėti. Jie visi bus išvežti į pietinę Ispanijos dalį. Tai daroma tuo tikslu, kad pastaromis dienomis, sukilėliams bombarduojant miestą iš lėktuvų ir kanuolių, daug nekaltų žmonių užmušta. Išvežimui kudikių, moterų ir senių valdžia yra rekvizavusi (paėmusi) 1,000 taksių, kurios turės tas pareigas atlikti.

Mieste reiškiasi stoka maisto ir apsišildymo priemonių. O tuo pačiu tarpu pradėjo smarkiai šalti ir kiekvieną dieną lyja, kas visą padėtį pusėtinai apsunkina.

Turi Rupintis Didinimu Samdos

WASHINGTON, D. C. — Jungtinių Valstijų prekybos sekretorius Roper lapkričio 20 d. perskaitė prezidento Roosevelto laišką biznio patarimo tarybai. Tame laiške prezidentas pareiškia, kad dabar industrijos turi pradėti rupintis padidinimu darbininkų samdos ir pagerinimu darbininkų buklės.

Prezidentas taipgi paskelbė, kad federalė valdžia darbininkų šelpimu rupinsis iki 1938 metų liepos mėnesio. Jis pasmerkė kai kurių pramonių nusistatymą, kad nedavus darbo tiems darbininkams, kurie yra sulaukę 40 metų amžiaus. Delei šito nusistatymo, sulig prezidento pareiškimo, šaly ir yra tiek daug bedarbių.

Žuvo 1,200 Japonų

TOKIO. — Lapkričio 20 d., ties Osaruzawa vario kasyklomis pratruko rezervuaras. Nelaimė ištiko 3 val. ryte, kada visi žmonės miegojo. Po nelaimės nutikimo už kelių valandų iš upės Yoneshire išgriebta 300 lavonų. Dar daugiau lavonų rasta kaimuose ir miesteliuose, kuriuos tik pasiekė bėgdamas vanduo. Spėjama, kad žuvusiųjų skaičius galės siekti iki 1,200, nes dar daug žmonių pasigendama.

Minimo tvenkinio vanduo buvo naudojamas plovimui vario rudos. Tvenkiniui pratrukus, vanduo smarkiai pasileido kloniu. O tas vanduo buvo nuo vario pasidaręs nuodingas. Todel vandeny žmonės netik prigėrė, bet buvo juo ir užnuodyti. Potvinis užliejo ir sunaikino penkis variakasių miestelius, kurie radosi žemiau tvenkinio. Vandens siena nuslinko į Yoneshire upę.

Laivininkai Dar Streikuoja

NEW YORK, N. Y. — Pacifiko ir Atlantiko pakraščių laivų darbininkų streikas tęsiasi. Pacifiko pakraščiuose streikininkams sekasi geriau, negu, pavyzdžiui, New Yorko uostuose. Čia, pastaruoju laiku pradeda rastis streiklaužių ir kai kuriems laivams jau pavyksta išplaukti. Iš valdžios pusės dedama pastangos streikuojančius su darbdaviais sutaikinti, tačiau, kol kas, išrodo pergeriausių pasekų nesimato. Streikan iššaukiama vis daugiau darbininkų arba jiems simpatizuojančių, kurie turi vienokius ar kitokius santikius su streikuojančiais.

Italija Rengiasi Karan

ROMA. — Italijos fašistų organizacijos didžioji taryba, patarta diktatoriaus Mussolinio, nusprendė, kad Italija turi skubiai ginkluotis ir prisirengti karui, nes niekas nežino, ką artimiausios dienos gali Europai atnešti. Mussolinis taryboje pareiškė, kad Ispanijos nacionalistų (sukilėlių) vyriausybės pripažinimas buvo gyvas reikalas, nes Ispanija kitos atsakomingos vyriausybės neturėjo.

PREZIDENTAS TOLIMOJE KELIONĖJE.

CHARLESTON, S. C. — Lapkričio 19 dieną Jungt. Valstijų prezidentas, Rooseveltas, laivu Indianapolis išvyko tolimon kelionėn Atlantiko vandenyno pakraščiais. Pirmiausia jis vyksta Argentinon, kur gruodžio 1 d., mieste Buenos Aires atidarys Amerikos žemyno taikos konferenciją ir kur sakys prakalbą. Tikima, kad ši prez. Roosevelto prakalba bus viena svarbiųjų jo karjeroje. Iš tenai grįždamas p. Rooseveltas tikisi aplankyti Braziliją ir kitas valstybes. Prezidento kelionės tikslas sudaryti draugiškus santikius su Pietinės ir Centralinės Amerikos valstybėmis.

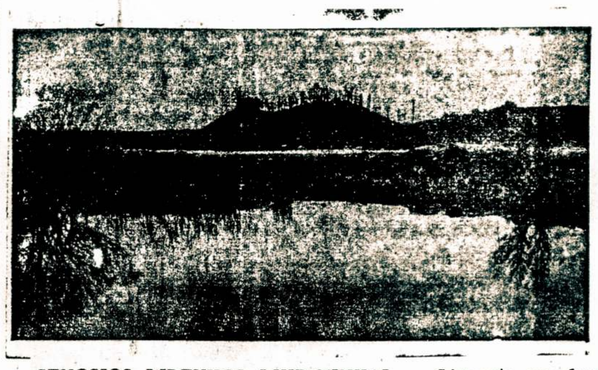

SENOSIOS LIETUVOS LIUDININKAI. — Lietuvoje yra daug senosios Lietuvos liudininkų — piliakalnių, senkapių ir kitų žmonių supiltų kalnelių. Ant kai kurių jų lietuviai turėjo pasistatę pilis ir iš jų gynėsi nuo priešų. Dabar šie piliakalniai Lietuvos mokslininkų yra tyrinėjami. Juose randa daug mokslinės medžiagos Lietuvos senovei nušviesti. Vaizdely matome Pyplių pilikalnį, Zapyškio valsč., Kauno apskr.

Rusija Smerkia Japonų-Vokiečių Sutartį

MASKVA. — Nesenai Vokietija ir Japonija padarė sutartį. Vėliau paaiškėjo, kad ta sutartis daug turi bendro ir su tuo, jog Vokietija ir Japonija užsimoję kovoti bolševizmą, aiškus dalykas, sykiu ir Rusiją. Todel Rusija del šios sutarties pareiškė didelio nepasitenkinimo, pasakydama, kad jei ši sutartis nebus atšaukta, tai Rusija nesutiks padaryti galutinos sutarties su Japonija del žuvavimo tolimuose rytuose.

Rusija Pasmerkė Vokietį Mirčiai

MASKVA, lapkr. 22. — Novosibirske pastaromis dienomis ėjo teismas 8 rusų ir vieno vokiečio, inžinieriaus E. I. Stickling, kurie buvo kaltinami santikiavę su trockistais ir sabotažavę Pietiniame Sibire rusų anglakasyklų darbų. Visi teistieji rusai ir minimas inžinierius vokietis nuteisti sušaudymui.

Vokiečių valdžia, per savo ambasadorių, ėmėsi priemonių savo pilietį gelbėti. Vokiečiai mano, kad inžinierius Stickling nėra kaltas ir todel reikalauja teismo bylą išnaujo peržiurėti.

Delei šio įvykio tarpe Rusijos ir Vokietijos gali ir diplomatiniai santikiai labai pablogėti. Yra pranešimų, kad jei rusai sušaudys inžinierių Stickling, tai Vokietija pertrauks diplomatinius santikius su Rusija. Iš to gali išsivystyti ir kiek keblesnė padėtis tarpe šių dviejų valstybių.

Dr. Račkus Muziejaus Skyr. Vedėju

Lapkričio mėn. pradžioje Lietuvos švietimo ministeris prof. J. Tonkunas paskyrė naujojo Vytauto Didžiojo muziejaus vadovybę. Muziejaus direktorium paskirtas buvęs M. K. Čiurlionies vardo galerijos direktorius doc. P. Galaunė, kuris bus kartu ir meno skyriaus vedėju. Muziejaus priešistorinio skyriaus vedėju paskirtas Dr. J. Puzinas, etnografinio skyriaus vedėju — dailininkas A. Rukštelė, kulturos paminklų konservatorium paskirtas V. Prišmantas ir muziejaus istorinio skyriaus vedėju numatoma paskirti žinomąjį Amerikos lietuvį numizmatikos rinkėją Dr. A. M. Račkų.

Paskaitos Apie Užsienio Lietuvius Per Radio

KAUNAS. — Draugijos Užsienio Lietuviams Remti akademinis skyrius lapkričio mėn. pradžioje pradėjo visą eilę paskaitų per Kauno radio apie užsienio lietuvių gyvenimą. Šios paskaitos yra daugiausia propadandinio pobudžio. Jos įdomios dar yra ir tuo, kad paskaitų autoriai yra ir užsienio lietuviai. Tokias paskaitas jie parašo ir atsiunčia į Kauną, o čia jos skaitomos per radio. Pirmąją paskaitą skaitė žemės ukio akademijos profesorius K. Kemėšis apie užsienio lietuvių jauniną.

Užsienio Lietuvių Muziejus

Lietuvoje gyvenantieji Pasaulio Lietuvių Sąjungos valdybos nariai, drauge su Užsienio Lietuviams Remti Draugija, paruošė ir jau priėmė Kaune steigiamo pasaulio lietuvių sąjungos muziejaus įstatus. Taip pat nesenai buvo baigtas ruošti ir jau priimtas Pasaulio Lietuvių Sąjungos statutas. Artimiausiu laiku apie pagrindinius šio statuto ir steigiamo muziejaus bruožus bus pranešta plačiau.

Paskutiniuoju metu ir Lietuvos radio mėgėjai, kurių yra apie 20, susirupino susisiekti su pasaulio lietuviais. Jie žada bendromis jėgomis įsitaisyti bent kiek didesnį trumpų bangų radio siųstuvą ir mėginti jo pagelba susisiekti su visame žemės rutuly gyvenančiais lietuviais radio mėgėjais. Lietuvos radio mėgėjai net galvoja, ar tik jiems nepavyks šiaurės Amerikos lietuvių dienraščiams perduoti kai kurias svarbesnias žinias iš Lietuvos gyvenimo. Jeigu šios pastangos pavyktų įgyvendinti, tai butų graži užsienio ir Lietuvos lietuvių bendradarbiavimo pradžia per radio. Tsb.

PAGERBTAS DR. J. PURICKIO ATMINIMAS.

KAUNAS. — 1934 m. spalio mėn. 24 d. mirė žymus Lietuvos politikas, visuomenės veikėjas ir žurnalistų sąjungos pirmininkas Dr. J. Purickis. Taigi, šiais metais suėjo dveji metai nuo jo mirties. Šioms sukaktuvėms paminėti, Kauno moksleivių bažnyčioje prof. kan. Bl. Česnys už velionį atlaikė pamaldas, kurių metu giedojo Kipras Petrauskas

Graži Atmintis S. L. A. Jubiliejinių Metų

SLA. Jubiliejaus Komisija geidžia, kad Susivienijimo nariai įsigytų ilgai atminčiai tokius Susivienijimo Jubiliejinių Metj ženklelius, kurie yra kiekvienam reikalingi ir naudingi. Tuo tikslu Jubiliejaus Komisija pagamino gražias pakabėles (fobs) prie kišeninių laikrodėlių sekamo turinio:

Penkiakampis medalionas su trikampe apačia. Medalione aiškiai matosi Susivienijimo pilnas vardas lietuviškai ir angliškai, Amerikos Aras, kurio viduryje matosi Žirgvaikis. Trikampėje apačioje trispalvė Lietuvos vėliava: paliava išlietos geltona, žalia ir raudona spalvos vėliavos formoje. Kairėje vėliavos pusėje pažymėti SLA. įsikurimo metai — 1886 m., o dešinėje pusėje — 1936 m., kas atžymi Susivienijimo Auksinį Jubiliejų.

Šitokio turinio medalionai paauksuoti žibančiai arba rausva spalva (rose gold). Medalioną su laikrodėliu jungia paauksuotas pintas retešėlis, arba šikšninis dirželis. Šių pakabėlių kainos yra sekamos:

Storiau paauksuotu medalionu su paauksuotu pintu retežėliu kainuoja $2.00 viena pakabėlė.

Ploniau paauksuotu, arba bronzinio užbaigimo medalionu su šikšniniu dirželiu kainuoja $1.00 viena pakabėlė.

Ši kaina padengia ir persiuntimo lėšas. Taipgi S. L. A. kuopoms ar jų veikėjams duodama nuolaida už šių pakabėlių platinimą. Šių pakabėlių platintojai gauna po 25 centus už kiekvieną pakabėlę, už ką jie išdalina pirkusiems pakabėles.

Bus tikrai graži atmintis SLA. Jubiliejinių Metų. Prašomi visi SLA. nariai įsigyti šias pakabėles (fobs) prie laikrodėlių. Jos kiekvienam reikalingos ir naudingos. SLA. nariai gali jas užsakyti savo giminėms ir draugams kaipo **Kalėdų dovaną**. Tikrai graži lietuviška ir simbolinga kalėdinė dovana. Su užsakymu siųskite ir pinigus. Norintieji gauti šias pakabėles pirm Kalėdų, užsisakykite jas neatidėliojant.

SLA. nariai, užbaigkime SLA. Jubiliejinius Metus paskleisdami kuoplačiausiai šiuos musų organizacijos gražius ženklelius, kurie ilgam garsins musų Susivienijimo vardą ir Auksinį Jubiliejų. Neturėtų nei vienas SLA. narys pasilikti nenusipirkęs šios gražios ir reikšmingos SLA. Jubiliejinių Metų atminties. Užsakymus siųskite:

SLA. JUBILIEJAUS KOMISIJAI,
307 West 30-th St., New York, N. Y.

Lietuvos Pramonė Auga ir Stiprėja

KAUNAS. — Paskutiniųjų metų ukiškasis sunkmetis Lietuvos pramonei yra reikšmingas tuo, kad paskatino šios pramonės augimą. Pablogėjus Lietuvos prekybai su užsieniais, kada į kitus kraštus nebuvo galima išvežti savo žemės ukio gaminių, Lietuva buvo priversta taip pat mažinti ir įvežimą iš kitų kraštų. Del to Lietuvos pramonė buvo priversta didinti savo gamybą. Tai Lietuvos pramonei išėjo į naudą. Daugelį prekių, kurias anksčiau budavo reikėjo įsivežti iš užsienio, buvo pradėta gaminti Lietuvoje. Tai cukrus, popieris ir kt.

Per paskutiniuosius 4 metus Lietuvos pramonė gerokai išaugo tiek pramonės įmonių, tiek ir darbininkų skaičiaus atžvilgiu. Šiuo metu Lietuvoje iš viso yra 1,135 pramonės įmonės, kuriose dirba 25,844 darbininkai. Labiausiai išaugo odų, kailių, audimo ir maisto produktų gamybos šakos. Šios šakos Lietuvoje anksčiaus buvo dar labai mažai išvystytos. Ypač dar daug iš užsienių įvežama audinių, verpalų ir siulų. Ši pramonės šaka jau artimiausioje ateity turės smarkiai išsiplėsti. Taip pat dar turės kilti ir maisto produktų apdirbimo pramonė; viena, kad sunkmečiui baigiantis turės didėti maisto gaminių išvežimas į užsienius, o antra, gyventojų skaičiui didėjant, turės didėti ir maisto gaminių suvartojimas vietos rinkoje, o ypač didesniuose miestuose: Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose.

Audinių ir maisto produktų gamybos šakos yra dar ne perdaugiausia išvystytos, todel į tas šakas dėti kapitalus pilnai apsimoka. Reikia pažymėti, kad ukiškam sunkmečiui visiškai praėjus, Lietuvos pramonė pradės dar sparčiau augti ir stiprėti.

AMERIKOS AMBASADA KRAUSTYSIS IŠ MADRIDO.

WASHINGTON, D. C., lapkr. 21. — Valstijų Departamentas šiandien įsakė Jungtinių Valstijų ambasadai Madride iš ten kogreičiausiai pasitraukti į sau gesnę vietą. Įsakyme taipgi reikalaujama, kad ambasada su savim paimtų ir visus amerikiečius, gyvenančius Madride, kurie norės tą miestą apleisti.

Šiuo tarpu Madride yra apie 100 amerikiečių, kurių skaičiuje nemaža biznierių ir įvairių firmų atstovų. Ar jie visi norės Madridą apleisti — nežinoma.

TĖVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. VITAITIS — Redaktorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi buti siunčiami Redakcijos vardu ir turi buti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūros. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

SUKAKTUVES ATŽYMĖJUS

Didžiųjų Susivienijimo sukaktuvių — Auksinio Jubiliejaus proga daugelis SLA. kuopų surengė ir dar rengia įvairaus pobudžio pramogas. Taigi šį mėnesį SLA. kuopose eina vienas gyviausių judėjimų. Šį mėnesį Susivienijimo kuopos vienu ar kitu budu prisimena apie S. L. A. pradžią, jo darbus, jo vargus, jo laimes bėgy 50 metų. Ką Susivienijimas per tą laikotarpį nuveikė, čia nėra reikalo ir net nebutų vietos trumpame rašinėly suminėti. Vienu žodžiu, Susivienijimas nuveikė daug. Jo darbais šiandien gėrisi visi nariai, visi lietuviai, visa lietuvių tauta. Net Lietuvoje Susivienijimo 50 metinės sukaktuvės žymiai paminėta. Reiškia, Lietuvoje irgi žinoma, kad Susivienijimas yra tautinė organizacija, kad Susivienijimas per visą savo gyvavimo laiką dirbo ne vien savo narių ar savo naudai, bet ir visos lietuvių tautos naudai. Kur tik buvo lietuviškas reikalas — ten pribuvo ir Susivienijimas ir jo nariai. Visur SLA. ir jo nariai savo duosnią ranką ištiesė. Visur pasirodė lietuviškai ir labdaringai.

Sukaktuvių minėjimai, tačiau, praeis. Praėjus, prieš mus stoja vėl ištisa eilė darbų del pačios organizacijos, del jos narių ir del lietuvių labo. Susivienijimas dar neužbaigė savo Auksinio Jubiliejaus Vajaus. Dar ištisas mėnesis to vajaus eigai. Laike vajaus, kuris jau antri metai tęsiasi, pas musų organizatorius buvo gerų ir širdingų pastangų. Pasirodo, kad bus prirašyta nemaža narių laike to vajaus. Tačiau, prie gerų aplinkybių ir prie dar didesnių pastangų vis tik daugiau galėjome prirašyti. Tikime, kad ta spraga bus užpildyta paskutiniame vajaus mėnesy — gruodžio mėnesy. Tikime, kad musu organizatoriai gruodžio mėnesy dar taip pasirodys, jog sumuš visus vajaus buvusių mėnesių rekordus.

Sukaktuves paminėję, mes turime rimčiau ir gyviau susidomėti Amerikoje gimusio jaunimo klausimu, jį į Susivienijimą organizuojant. Amerikoje lietuvių jaunimo ir gražaus, kulturingo jaunimo yra daug. Bet toli gražu permažas nuošimtis to jaunimo prie Susivienijimo nepriklauso. Paminėjus sukaktuves, reiktų į tai rimtai atsižvelgti ir imtis visokių priemonių, kad jaunimą prie SLA. pritraukus.

To paties jaunimo lietuvinimas pas mus apleistas. Buvo dar netolimi laikai, kuomet SLA. kelios dešimtys kuopų turėjo lietuviškas mokyklėles. Tos mokyklėlės buvo sekmingos. Daug jaunimo jose lietuviškai pramoko. Šiandien mažai tų mokyklėlių beturime. Sukaktuves paminėjus, reiktų rimčiau į šį reikalą pasigilinti.

Sukaktuvėms praėjus—prasideda visa eilė naujų darbų. Prie to musų nariai ir darbuotojai turėtų buti prisirengę. Tam turime ruoštis ir laikui atėjus — tuos darbus dirbti.

—o—

PILD. TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 16—21 dienomis įvyko SLA. Pildomosios Tarybos suvažiavimas. Gal kai kurie SLA. nariai manys, ką suvažiavus Pildomoji Taryba galėjo veikti net per šešias dienas. Bet jei SLA. nariai galėtų dalyvauti Pildomosios Tarybos suvažiavimuose, tik tuomet jie nuodugniai patirtų su kokiomis problemomis šiandien tenka susidurti Susivienijimo viršininkams. Seimuose tik suglaustoje formoje Pildomosios Tarybos nariai raportuoja organizacijos reikalus ir tai skundžiamasi, kad perilgus raportus viršininkai Seimui pateikia. Tuo tarpu Pildomosios Tarybos nariams priseina tuos visus reikalus neperstojamai ir nuodugniai svarstyti. Pavyzdžiu, SLA. investmentų problemos kiekviename Pildomosios Tarybos suvažiavime keliais atvėjais svarstomos valandų valandomis.

Šiame suvažiavime iškilo naujos problemos, kurias sudaro valstijų apdraudos departamentų įvairūs naujai statomi reikalavimai fraternalėms organizacijoms. Mat turtingos komercinės apdraudos kompanijos nemiega ir jų pastangomis tai vienos, tai kitos valstijos legislaturos išleidžia naujus fraternales organizacijas sunkinančius įstatymus. Departamentai verčia organizacijas prie tų įstatymų prisitaikyti. Nauji reikalavimai verčia organizacijas net pamatiniai persitvarkyti, liečiant narių mokamas duokles ir įsigyvenusią organizacijose santvarką. Organizacijų viršininkams sudaro didelio galvosukio tokie nauji organizacijas sunkinanti įstatymai.

Patartina visiems SLA. veikėjams ir nariams su atatinkamu dėmesiu perskaityti šio Pildomosios Tarybos suvažiavimo protokolą, kuris pradedamas talpinti šiame „Tėvynės" num. Pravartu kiekvienam SLA. nariui susipažinti bent su galutinomis išvadomis — nutarimais visų tų Pildomosios Tarybos svarstytų organizacijos svarbiųjų reikalų, kurie šiame suvažiavime buvo iškilę. Skaitydami suvažiavimo protokolą susipažinsite nors paviršutinai su tomis problemomis, su kuriomis priseina grumtis organizacijos viršininkams, pamatysite savo viršininkų veikimą ir nusistatymą įvairiais organizacijos reikalais, patirsite ant kiek tie nutarimai liečia narių teises ir pareigas organizacijoje.

Visais svarbesniais šio Pildomosios Tarybos suvažiavimo nutarimais priseis šioje vietoje atskirais rašiniais pakalbėti. Šia proga norėjome tik atkreipti narių dėmesį į patį faktą, kad kiekvienam organizacijos nariui svarbu ir kiekvieno pareiga kiek galima nuodugniau susipažinti su svarbiaisiais Susivienijimo reikalais. Skaitydami suvažiavimo protokolą, daug naujo ir naudingo patirsite ir turėsite aiškesnį supratimą apie savo organizacijos reikalus, jos padėtį ir problemas, kurios mus visus, kaipo organizacijos narius, lygiai paliečia.

—o—

DIRBANČIOS MOTERYS

Amerikos Viešosios Opinijos Institutas atsiklausė visuomenės opinijos del dirbančių moterų, kurių vyrai taipgi dirba ir uždirba pakankamai pakenčiamam pragyvenimui. Iš 100,000 gautų atsakymų 82 nuoš. pasisako prieš tokių moterų uždarbiavimą industrijoje ir pramonėje. Jos atima progą užsidirbti pragyvenimą kitiems, kuriems butinai reikalingas darbas. Į paklausimą ar leistina vyrui ir jo žmonai užimti valdiškus urėdus, neigiamai pasisakė 89 nuoš. visų atsakiusių.

Turbut niekuomet visoje Amerikos istorijoje nebuvo tiek dirbančių moterų, kiek jų dirba šiais laikais. Net pražilusios senutės, kurių visa šeima dirba, kurias suaugę vaikai užlaiko, vistiek eina dirbti, kad buti neprigulmingomis gyvenime. Rasime ištisas šeimas, kuriose vyras ir suaugę vaikai dirba ir gali puikiai pragyventi iš tokio uždarbio. Vienok neribotas godumas verčia ir tokių namų šeimininkę dirbti pramonėje ar industrijoje. Tokios šeimos perkasi sau namus, automobiliais važinėjasi ir lėbauja.

Niekas nepavydi žmonėms gero gyvenimo. Bet gi yra milionai ne tik pavienių žmonių, bet net šeimų užlaikytojų, kurie negali gauti darbo, kad sau bent pakenčiamą pragyvenimą užsidirbus. Milionai nelaimingų žmonių pasmerkti neribotam skurdui vien delto, kad jiems vietos nėra industrijoje ir pramonėje pragyvenimui užsidirbti. Todel nenuostabu, kad Amerikos visuomenės opinija reiškiasi prieš neribotą žmonių godumą, prieš dirbančias moteris, kurios atima progą kitiems bent pakenčiamą pragyvenimą užsidirbti.

Taigi pergyvenamas ekonominis sunklaikis išmušė žmonijos gyvenimą iš lygsvaros kelio. Nemažą dalį visuomenės per kelis metus galiojantis nedarbas paskatino tinginiauti ir pasitenkinti teikiamos pašelpos trupiniais. Kitoje dalyje visuomenės iššaukė nepaprastą godumą dolerių gaudymui. Kuomet neriboto godumo sumetimais moterys eina uždarbiauti, darbdavis gauna pigų ir nuolankų darbininką. Šis žalingas darbo visuomenėje pasireiškimas turėtų buti prašalintas.

—o—

LAIKAI GERĖJA

Šie metai Amerikos ekonominiame gyvenime žymiai prašoko visus kitus metus nuo 1929 metų, kuomet gyvenome istorinį gerbuvį. Šiemet industrinės korporacijos išmoka jau didelius nuošimčius. Daugelis didžiųjų korporacijų kelia savo darbininkams algas ir moka bonusus.

Sulig spaudos pranešimų, vien per septynioliką lapkričio mėnesio dienų 582 kompanijos paskelbė mokėjimą nepaprastų (ekstra) dividendų, kurie siekia $544,000,000. Per dešimtį šių metų mėnesių dividendų nuošimtis buvo net 31 nuošimčiais augštesnis, negu pereitais metais per tiek mėnesių. O lapkričio mėnesy dividendų nuošimtis siekia net 137 nuoš. augščiau, negu praeitų metų lapkričio mėnesy.

Penkios didžiosios industrijos — plieno, automobilių, audimo, gumo ir mėsos — per dvi pastarąsias savaites savo darbininkams algas pakėlė $30,000,000 metuose, kas palies 1,200,000 darbininkų. Tas parodo, kad šiais metais Amerikos industrijoje pasireiškė kur kas didesnis gyvumas, negu kuriais kitais metais po 1929 metų.

Tuo pačiu tarpu, tačiau, Amerikoje yra dar nemaža ir bedarbių. Pašelpos darbų prižiurėtojas, p. H. L. Hopkins, praneša, kad sekančių metų pradžioje Jungtinėse Valstijose bedarbių skaičius sieks iki 7,000,000. Šiems milionams dar prisieis darbų ieškotis arba valdžia turės jais rupintis. Daugiausia darbų šiuo laiku neturi viduramžiai, apie 40 metų darbininkai, kurie yra neprityrę prie dabar išsivysčiusios mašinerijos. Valdžia, tačiau, ieško priemonių, kaip tokius darbininkus esamiems darbams pritaikinti.

Bendrai imant, išrodo, kad depresijai nugarkaulis nulaužtas galutinai. Kai kurie industrijos žinovai pranašauja, kad sekančiais metais Jungtinės Valstijos turėsiančios tokius gerus laikus, kokių dar niekad šiame krašte nėra buvę. Lai ta jų pranašystė išsipildo!

—o—

NEPAPRASTAS TREČIADIENIS

Praeitą savaitę keturiose valstybėse buvo nepaprastas trečiadienis. Vokietijoje tą dieną buvo taip vadinama Busstag arba maldų diena, kuomet visos pasilinksminimo įstaigos uždaryta, o žmonės meldėsi bei žymus oratoriai sakė kalbas. Italijoje praeitą trečiadienį buvo minėta metinės sukaktuvės, kuomet Tautų Sąjunga Italijai paskelbė ekonomines sankcijas už puolimą Etiopijos. Visa tauta tai paminėjo miestų rotušėse atidengdama tam tikras marmulines toblytėles ir buvo paskelbta trijų minutų ramuma. Rusijoje trečiadienis buvo praleistas kaipo šešta pailsio diena, nes dabar Rusijoje praktikuojama penkias dienas dirbti, o šeštą ilsėtis. Ispanija praeitą šeštadienį minėjo sukaktuves penkių mėnesių besitęsiančio civilio karo.

Bet lygiai tą patį trečiadienį Vokietija ir Italija pripažino Ispanijos sukilėlių valdžią. Vadinasi, visos keturios valstybės turėjo nepaprastus įvykius praeitame trečiadieny ir vis^ jos yra sudomintos vienu gana s.arbiu reikalu, butent Ispanijos civilio karo pasekomis. Tą pačią dieną ir visas pasaulis kiek sujudėjo, nes Ispanijos civilis karas ar jo pasekos gali užkurti dar didesnę ugnį, kuri gali išsivystyti į pasaulinį karą.

Istorijos Patirtis ir Pamokos

Kalbant apie praeitį ir praeities įvykius, neretai galima išgirsti sakant, kad istorija (praeities įvykių aprašymas) ne tiktai pasakoja, bet ir moko. Tačiau, akyliau stebint gyvenimą ir lyginant jį su istorijos faktais, neatrodo, kad praeities — neretai sunkus ir nemalonus — patyrimas butų daug ko gero ir naudingo žmones išmokęs. Nors, gal but, ir ne taip dažnai, bet vis delto daugeliu atvėjų žmonės dar ir šiandien tebekartoja tas pačias klaidas, kurias darė jų prabočių prabočiai.

Paimkime, pavyzdžiui, kad ir prietarų sritį. Sako, anksčiau žmonės buvę labai prietaringi, tikėję visokiais niekais. Tai teisybė, istorija apsčiai žmonių prietaringumo faktų yra į savo puslapius įrašiusi. Ir netgi nuostabių faktų. Kad ir, sakysim, šitokį: labai senai, dar prieš Kristaus gimimą, Grekijoj susipešė tarp savęs dvi, tos pačios graikų — tautos gentys — doriečiai ir atėniečiai. Surinko kiekviena karta savo kariuomenę ir ištraukė viena prieš kitą į karą. Atėniečiams vadovavo jų karalius Kodras, kuriam labai rupėjo žinoti, kuo karas baigsis, kas jį laimės. Jis užklausė del to savo burtininkus, kurių visas burys lydėjo kariuomenę į kovos lauką, ir burtininkai atsakė, kad: „Karaliau, reikalas prastas — karą laimės doriečiai, o atėniečiai gali jį laimėti tik tada, jei doriečiai kokiu nors budu nužudys, karaliau, tave". Atseit, tik karaliaus gyvybės auka galinti suteikti atėniečiams laimėjimą ir pergalę.

Karaliaus Kodro buta didelio patrioto ir jis nusprendė savišKių labui pasiaukoti. Naktį, persirengęs, kad nepažintų, paprastu kareiviu, nuėjo į priešo stovyklą, užpuolė plikom rankom (tyčia) pirmą pakliuvusį doriečių sargybinį, kuris, budamas ginkluotas, jį greit ir mirtinai nudurė. Tačiau, dėja, karaliaus auka buvo bergždžia. Doriečiai vis tiek sumušė ir nugalėjo atėniečius. Pranašavimas neišsipildė, karalius Kodras žuvo veltui ir žuvo jis vien del savo kvailo prietaringumo, del tikėjimo burtais ir pranašavimais.

Tai įvyko prieš du su viršum tukstančius metų, tačiau dar ir šiandien pasauly yra užtektinai lengvatikių, kurie kaip tas karalius Kodras, tiki visokiems apgavikams ir monelninkams. Štai, dar visai nesenai laikraščiuose buvo žinutė, kad tula mergina — lietuvaitė mėgino nusižudyti, kai čigonė išburė jai „blogą ateitį". Lengvatikė mergaitė nusiminė ir nusprendė, kad gyventi su „tokia ateitimi" nėra prasmės. Leiskim, kad ji buvo tamsi ir neapsišvietusi, bet ir tarp apsišvietusių, taip vadinamų inteligentų tokių lengvatikių nemaža. Kai prieš kelis metus į Lietuvą atvažiavo „garsi pranašautoja ir ateities spėjikė" Laila, tai per Kauno ponus ir poniutes prie šios monelninkės, kaip sakoma, prisimušti nebuvo galima, nors už savo „pranašavimus" ji ėmė iš kiekvieno ar kiekvienos ne mažiau kaip po 50 litų. Taigi, prietaringumo šiandien ir lengvatikystės žmonėse ne mažiau, kaip jo kad ir prieš tukstančius metus yra buvę. Šiuo atžvilgiu istorija nieko nėra žmones pamokiusi.

Katalikų bažnyčios vyriausio viršininko soste sėdėjo popiežius Aleksandras VI. Reikia pasakyti, kad tais laikais popiežiai turėjo ne tik dvasišką, bet ir pasaulinę valdžią. Popiežių valdžioje buvo Roma ir kai kurios dabartinės Italijos sritys. Popiežius Aleksandras VI norėjo sujungti po savo valdžia visą Italiją, bet šiam jo sumanymui kliudė du kardinolai. Ilgai pykęs, popiežius Aleksandras nutarė tuodu kardinolu nušalinti nuo savo kelio, kad jie daugiau jam nekliudytų. Pasitaręs su savo sunum (jis turėjo sunų Cezarį Bordžiją, kuris gyveno drauge su savo tėvu — popiežium Vatikano rumuose) jis nusprendė pasikviesti tuodu kardinolu pas save ir užgirdyti juos užnuodytu vynu.

Kardinolai jautė jiems rengiamą kliaudį ir, kviečiami, nėjo, bet kai popiežius po kelių bergždžių pakvietimų užkvietė kardinolus savo vardinėms, šiems buvo nepatogu atsisakyti ir jie nuėjo popiežių pasveikinti. Popiežiaus tarnui jau buvo duotas įsakymas paruošti keturias taures vyno — dvi su nuodais, dvi be nuodų, ir sustatyti jas ant stalo taip, kad taurės su užnuodytu vynu pakliutų kardinolams. Popiežius ir jo sunus Cezaris Bordžija maloniom šypsenom sutiko atsilankiusius svečius ir tuojau pasiulė jiems išgerti vyno. Visi keturi paėmė nuo stalo po taurę ir išgėrė. Bet čia įvyko „mažas" nesusipratimas — tarnas sumaišė taures ir užnuodytas vynas teko ne tiems, kam jis buvo skirtas, o pačiam popiežiui Aleksandrui ir jo sunui. Pastarasis dar spėjo nubėgti į savo kambarius ir išgerti priešnuodžių, kurie išgelbėjo jam gyvybę, bet popiežiaus jau nepasisekė atgaivinti ir jis mirė baisiose kančiose, t. y. pats įkrito į tą duobę, kurią kasė kitiems.

Tokių ir panašių įvykių istorijos aprašymuose galima pririnkti tukstančius, bet jų, dėja, netruksta nė šiais laikais. Žmonės dar ir šiandien tebekasa kits kitam duobes, nors retam pasiseka, kad neįkristų į ją jis pats.

Gyvenimas apskritai jau taip keistai yra sutvarkytas, kad žmogui ne visados pasiseka tai, ką jis yra sumanęs, ką sugalvojęs. Istorija, žinoma, pasakoja daugiausia tik apie „augštų" žmonių — karalių, imperatorių ir pan. pasisekimus ar nepasisekimus. Paprastų žmonių pasisekimų ar nepasisekimų ji beveik nemini. Bet tie pasakojimai kartais charakteringi tuom, kad parodo, kas seniau karaliams visų labiausiai rupėdavo ir, gal but, dar ir šiandien rupi. Štai va, 1740 metais Toskanijos herzogas Pranas Steponas sumanė parduoti vieną labai brangų akmenį iš savo karališkos karunos. Hercogas kariavo su ispanais ir jam buvo reikalingi pinigai. Už tą savo akmenį jis prašė musų pinigais vertinant apie 5 milionus litų, nes maždaug tiek jis ir buvo vertas. Akmenį įsigeidė pirkti Rusijos carienė Katrė II. Ji norėjo juo papuošti savo karuną, nors toje karunoje deimantų ir visokių brangakmenių jau ir taip buvo už kelis milionus rublių. O šaly buvo didžiausias skurdas ir vargas. Žmonės mirė badu. Bet karalienės papuošalai svarbesnis dalykas už valstybės ir jos piliečių gerovę. Ir carienė Katrė nusprendė akmenį pirkti. Bet jai pritruko pinigų. Reikėjo miliono, o ji valstybės iždė sugraibė vos pusę miliono rublių. Tada ji pasiulė Toskanijos hercogui už jo brangenybę pusę miliono rublių ir 50,000 rusų kareivių, kuriuos jis gali panaudoti, kaip „armotų mėsą", prieš ispanus. Rusų kareiviai tegul miršta sve timoj šaly už svetimus reikalus, kad Rusijos carienė galėtų dar labiau papuošti ir taip jau išpuostą savo karuną.

Toskanijos hercogas buvo jau besutinkąs tokiom sąlygom savo brangenybę parduoti, bet į reikalą įsikišo Austrija, kurios karalienę pagavo pavydas, kad Rusijos carienės karuna gali buti gražesnė už jos karuną. Ir Austrijos valdžia paskolino Toskanijos hercogui net du milionu rublių, kad tik jis neparduotų savo brangiojo akmens Rusijai. Katrė brangenybės negavo. Žodžiu, jai nepasisekė, nepasisekė patenkinti savo karališką užgaidą ir pražudyti Ispanijos laukuose 50,000 rusų kareivių.

O kokių užgaidų kildavo pas valdančiuosius, paprastam žmomui ir įsivaizduoti sunku. Pavyzdžiu gali buti paskutinis Asirijos karalius Sardanapalas, kuris jau taip viskuo buvo atsibodijęs, jog paskelbė duosiąs didelę dovaną tam, kas sugalvosiąs jam naują malonumą. Bet, matyt, jau visi, gyvenime galimi, malonumai buvo šio karaliaus patirti ir išmėginti, nes niekas nepajėgė jam naujo malonumo sugalvoti ir dovanos negavo.

Rupindamiesi vien tik savo malonumais, valdovai — visokie carai, karaliai, imperatoriai, o ir šiaip jau visi, kas tik kiek daugiau valdžios savo rankose turėjo, visiškai nesirupino savo pavaldinių gyvenimu arba parodydami kai kada tą susirupinimą tik pačiu neigiamiausiu budu. Kai aštuonioliktojo šimtmečio pradžioj keliolika Rusijos baudžiauninkų, neiškentę nepaprastai žiauraus jų ponų elgėsio su jais, pasiskundė carui, tai amuometinis caras Povilas I uždėjo ant jų skundo rezoliuciją: „Įkrėsti kiekvienam pasiskundusiam tiek rykščių, kiek įsakys jo ponas".

Garsi Rusijos dvarininkė Darja Saltykova taip mėgo plakti rykštėmis savo baudžiauninkus, jog per visą savo gyvenimą daugiau kaip šimtą jų užplakė mirtinai.

Dvarininkai savo baudžiauninkus turėjo teisę be jokio teismo tremti į Sibiro katorgas, nekalbant jau apie tai, kad galėjo jais mainikauti, keisti į daiktus, gyvulius ar pardavinėti už pinigus. 1810 metais Rusijoj baudžiauninkai buvo pardavinėjami už tokias kainas: darbo moteris—už 150 rublių, darbo vyras — už 200 rublių. Raštingi žmonės, kad ir vergai, buvo, tiesa, labiau vertinami, bet į patį mokslą, į žmogaus tinkamumą jam ir gabumus buvo valdančiųjų savotiškai žiurima. Kai XVII šimtmety paprastas maluno darbininkas Jonas Kultyginas išgalvojo roges, kuriomis galima buvo važiuoti vėjo burių pagelba, tai rusų valdžios įsakymu išradimas buvo sunaikintas, o išradėjas nuplaktas bizunais.

1842 metais Rusijoj, Peterburge, buvo įsteigta pirmoji gimnazija, kuri pirmaja buvo ir pavadinta. Per atidarymą ją aplankė pats caras Nikalojus I. Pamates mokinių tarpe vieną netaisyklingų veido bruožų berniuką, caras rodydamas pirštu į jį sušuko gimnazijos direktoriui: „Kas gi čia per snukis? Pirmoji gimnazija turi buti pirmoji visais atžvilgiais! Tokių snukių kad man čia daugiau nebutų!" Ir nelaimingą berniuką teko iš gimnazijos pašalinti, nors jis buvo gabiausias mokinys. Šiais laikais taip, gal but, jau ir neatsitinka, bet kai kada dar ir dabar nukenčia žmonės vien tik del to, kad kam nors nepatiko jų „snukis".

P. Kež.

50,000 Lietuvių Žuvo Didžiajame Kare

Jų Kapai Svetimuose Kraštuose.

Didžiojo karo metu lietuviai kariai dalyvavo visuose frontuose, kovodami sausumoje ir jurose. Lietuviams tada reikėjo pergyventi tikrai tragišką likimą, nes reikėjo lieti kraują del svetimų, lietuviui nežinomų, nesuprantamų ir net lietuvybei priešingų reikalų. Rusų kariuomenėje tarnavusieji turėjo žudyti savo brolius iš Rytų Prusijos, vakarų fronte Amerikos lietuviai kovojo su Rytprusių giminėmis, tarnavusiomis vokiečių kariuomenėje. Kiek kuriuose frontuose žuvo lietuvių — matyti iš žemiau paduodamo aprašymo.

Nuo Juodųjų Ligi Baltijos Jurų Yra Lietuvių Karių Kapų.

Lietuvoje yra nemaža kapų, kurie apžėlę žolėmis ir samanomis, prie jų stovi baigią griuti mediniai kryžiai, o kai kurie iš jų jau senai dingę iš žemės paviršiaus ir iki musų dienų ne palikę jokio pėdsako. Tai didžiojo karo kapai. Lietuvoje, tur but, nerasime tokio valsčiaus, kuriame nebutų Didžiojo karo kapų. Reikia pripažinti, kad tame skaičiuje yra ir lietuvių, tarnavusių rusų ir vokiečių armijose kapai, tik jų niekas žinoti negali.

Bene daugiausia musų tautiečių žuvo rusų armijoje. Turbut, nebuvo Rusijoj pulko, kuriame nebutų tarnavę mažiau ar daugiau lietuvių. 1914 metais tik prasidėjus mušiams, rusų kariuomenė įsibriovė į Vokietiją, kur buvo dideli mušiai. Pirmiausia, 1914 metais Rytprusiuose ties Gumbine, vėliau 1915 m. prie Mozurų ežerų, Augustavo miškuose ir kitur. Taip einant mušiams nuo Baltijos iki Juodosios juros rasime palaidota apie milioną karių, o jų tarpe, be abejo, yra nemažas skaičius lietuvių, kurie žuvo del svetimųjų reikalų. Lietuviai buvo laidojami kaip rusai ir ant tokių kapų pastatyti pravoslavų kryžiai. Dar ir dabar Lietuvos žemėje galima užtikti nemažą pravoslavų kryžių, po kuriais ilsisi lietuvių karių kaulai.

Šimtai Prusų Lietuvių Žuvo Šturmuojant Kauno, Osoviecо ir Kitas Tvirtoves.

Prasidėjus didžiajam karui, prusų lietuviai iš Klaipėdos, Isrutės, Gumbinės, Ragainės ir kitų lietuviškų apylinkių buvo mobilizuoti į vokiečių kariuomenę ir pasiųsti į įvairius frontus. Karaliaučiuje ir Gumbinėje kai kuriems mobilizuotiems kariams teko davinėti komandą lietuviškai, nes jie vokiečių kalbos pakankamai nemokėjo. 1915 metais, vokiečių armijai pradėjus puolimą į Rusiją prasidėjo šturmavimas Kauno, Gardino, Osovieco, Novogiergievsko ir kitų tuometinių Rusijos tvirtovių. Šimtai tukstančių vokiečių karių žuvo tose atakose. O jų tarpe, be abejo, buvo nemažas skaičius ir Rytprusių lietuvninkų. Tik Kauno kapuose buvo palaidota apie 1,000 vokiečių karių; prie Vytauto prospekto kapinėse yra labai daug cementinių kryželių su lietuviškomis pavardėmis. Ir ties Gardinu, Osoviecu, Novogieorgievsku ir kitomis Rusijos tvirtovėmis rasime palaidota nemažą skaičių vokiečių karių, o jų tarpe ir lietuvių.

Lietuvių Karių Kapai Vakarų Fronte.

Beveik ištisus keturis metus ėjo smarkiausios kovos Francijoje ir Belgijoje. Ypač smarkios kautynės buvo prie Verduno tvirtovės. 1916 m., t. y. lygiai prieš 20 metų, ten vyko vienos iš didžiausių pasaulio kautynių. Kryžių laukuose galima užtikti ir lietuvių kapų, kurie žuvo vokiečių armijoje. Ten buvo palaidota apie 300,000 įvairių kariuomenių vyrų. 1917 metais, kai Jungtinės Amerikos Valstijos stojo santarvininkų pusėn ir paskelbė karą Vokietijai, į Vakarų frontą Amerika atsiuntė nemažą armiją. Tenka pažymėti, kad toje armijoje buvo nemažas skaičius ir lietuvių, kurie ėjo kariauti prieš vokiečių imperializmą, norėjusį pavergti mažąsias tautas. Flandrijos laukuose, o taip pat ir arti Reimso, Paryžiaus ir kitų miestų yra dideli karių kapai, kuriuose palaidota Amerikos Jungtinių Valstijų kariai. Tarpe jų yra nemaža kryžių su lietuviškomis pavardėmis. Amerigos Jungt. Valst. armijoje buvo ne tik lietuvių kareivių, bet ir karininkų, kurie užėmė gana augštas vietas. Tame fronte yra žuvę ir keli lietuviai karininkai, kurių giminės yra Lietuvoje ir šiandien gauna iš Amerikos pensijas-pašelpas.

Tolimoje Makedonijoje, Turkijoje ir Net Šventoje Žamėje Yra Lietuvių Kapų.

Didžiojo karo įkaršty ėjo smarkios kovos ne tik Rytų ir Vakarų frontuose. Jos ėjo ir Italijoje, Makedonijoje, Turkijoje ir net Šventoje Žemėje-Palestinoje. Vokiečių armijos buvo mėtomos iš vieno fronto į kitą, kad tik sumušti santarvininkus ir laimėti karą. Ragainės apylinkės lietuvninkas Fridrickas Paura pasakoja, kad jam esant vienoje vokiečių divizijoje teko kariauti net keturiuose frontuose. Pasak Pauros, 1915 m. jo divizija buvo nusiųsta į Bulgariją. Toje vokiečių divizijoje be jo tarnavo dar keli šimtai lietuvninkų, kilusių iš Tilžės ir Klaipėdos krašto. Vėliau ta vokiečių divizija buvo perkelta į Makedoniją, kur kariavo prieš serbus ir kitus santarvininkus. Uskiubo mieste yra nemaži kapai, kur buvo palaidota daug žuvusių vokiečių karių. Ten ir šiandien galima rasti palaidota keliolika Rytprusių lietuvninkų. Vėliau ši vokiečių divizija buvusi perkelta į Turkiją, iš ten į Italiją, o po pusės metų buvo gražinta į Palestiną. Šventoje Žemėje vokiečiai, kartu su turkais, kariavo prieš anglus, tačiau jiems atsispirti negalėjo. Šventoje Žemėje irgi žuvo vokiečių karių, o jų tarpe ir lietuvių.

Ir Atlanto Vandenyno Dugne.

Karas ėjo ne tik sausumoje, bet ir jurose bei ore. Jau 1915-1916 m. vokiečių, anglų, rusų ir francuzų karo laivai kovėsi Atlanto vandenyne, vokiečių ir Baltijos jurose. Viename mušy prie Skagerako tiek iš vokiečių, tiek anglų pusės žuvo keliolika laivų. Keli šimtai karių ir laivais nugrimzdo į juros dugną. Klaipėdos krašto lietuvninkais, tarnavę vokiečių kreiseriuose ir povandeniuose laivuose, pasakojama, kad didžiuliame jurų mušy ties Skageraku žuvo keliolika musų tautiečių. 1915 m., rusams traukiantis — jų didelis laivas „Slava" buvo vokiečių nugramzdintas netoli Estijos krantų. Jame, be rusų jurininkų, buvo keliolika ir lietuvių.

Pažymėtina, kad visose kariuomenėse, kur lietuviai tarnavo, jie buvo skaitomi geriausiais kariais. Tą gerą vardą lietuviai turėjo rusų kariuomenėje, o vokiečiai iš vienų lietuvių sudarytas, daugiausiai, raitelių dalis skaitė geriausiais savo kariuomenės vienetais.

Taigi, lietuvių karių kapų yra ne tik Rusijoje, Francijoje, Belgijoje ir Rumunijoje, bet ir Italijoje, Makedonijoje ir net Šventoje Žemėje. Jiems niekas atskirų kapų nepastatė, nes žuvo daugiausiai už įvairių monarchijų reikalus. Jei per Didįjį Karą išviso žuvo apie 7,000,000 karių, tai nebus perdėta, jei pasakysime, kad tarpe jų buvo 50,000 lietuvių Tsb.

Apie Vėles, Žemėj Klajojančias

Liaudies Galvosaka, Papročiai, Liečią Vėles ir Mirusiuosius.

Musų sentėvių pažiuras į mirusiųjų žmonių vėlių gyvenimą ir vargus žemėje iki jos patenka amžinan atilsin, galime pastebėti musų tautosakoje, Vėlinių šventės, mirusiųjų laidojimo apeigose ir papročiuose.

Štai miršta žmogus. Iš ano pasaulio atsilanko pulkai vėlių. Jos stovi prie mirštančiojo lovos, mirštantysis jas mato. Gyvieji vėles gali matyti tik pro savo pažastį žiurėdami, bet tai padaryti gali ne kiekvienas žmogus. Mirties valandoje žmogaus vėle, persiskirdama su juo, išskrenda pro burną. Kad mirusiojo vėlei lengviau butų išlėkti iš gyvenamojo namo, tai atidaromas lubų augštinis arba praplėšiamos lubos, atidaromi langai ir durys.

Mirusiojo lavonas nuplaunamas ir aprėdomas puošniausiais drabužiais, kad vėlė aname sapauly butų rami. Mirusiam pašarvoti siuvami nauji inkapiniai drabužiai. Siuvant inkapius mirusiojo vėlė juos ap žiurinėja. Paguldžius pašarvotą nabašninką ant lentos, jo vėlė stovi čia pat galvugaly.

Kad nabašninko vėlė aname pasauly butų rami ir gyviesiems nebesivaidintų, keliamos šermenys, kuriose svečiai vaišinami valgiais ir gėrimais. Sėdant valgyti šermenų, kviečiamos prie stalo ir vėlės, kurios čia pat sukinėjasi tarp gyvųjų. Šermenyse, jei kam nors tyčia ar netyčia nukrinta koks valgio gabalas žemėn, nukritusio valgio nevalia paimti — tai užmirštųjų vėlių dalia. Vėlių daliai dažnai net tyčia mėtomi valgiai pastalėn. Kai aslą šluojant postalų randami tik nugraužti kaulai, tai sakoma, jog vėlės vaišes maloniai priėmė.

Tikima, jog einant nabašninkui duobės kasti, kartu einanti ir mirusiojo vėlė. Ji parenka duobei vietą. Numirėlį dedant karstan, prie lavono dedama valgiai, gėrimai ir tabokinė tabokos, kad mirusiojo vėlė alkio ir troškulio nekentėtų. Taboka ir pypkė dedama tik tiems, kurie gyvi budami rukydavo. Seniau graban dėdavo ir kai kuriuos darbo įrankius. Moterims dėdavo verpstę ir adatą, o vyrams peilį, kirvį ir kardą. Darbo įrankiai mirusiems esą reikalingi, kaip ir gyviems buvo reikalingi. Pinigus kai kas dar dabar deda į karstą prie numirėlio. Dabar prie numirėlio įdeda karstan mirusiojo maldaknygę ir žvakę. Vieni sako, jog žvakė dedama karstan, kad nabašninko vėlė keliaudama į aną pasaulį turėtų kuo apsišviesti sau kėlią, kad neklaidžiotų tam sybėse. Kiti sako, jog žvakė, tai vėlės lazda kelionei į amžinąją tėviškėlę.

Vežant karstą į kapines, mirusiojo vėlė sėdi ant karsto. Prie kapinių vartų stovi vėlės, jos pasitinka atlydimą naują savo draugę ir atidaro kapinių vartus. Laidojimo metu kapinėse esą pilna mirusiųjų vėlių. Jos čia susirenka atsisveikinti su numirėlio lavonu. Atsisveikindamos, numirėlį bučiuojančios veidan. Leidžiant mirusiojo kuną duobėn, jo vėlė stovinti ant duobės krašto ir žiurinti duobėn.

Po laidotuvių trumpam laikui vėlė dar grįžta į savo namus pasiviešėti. Kad vėlė eidama namo turėtų ant ko prisėsti pasilsėti, tai vežant lavoną į kapines, prie kapinių išmetama glėbelis šiaudų. Mirusiojo namuose prie jo buto durų pastatoma gėrimo, kad grįžusi namo vėlė turėtų ko atsigerti.

Laidotuvininkams grįžus namo, vėl keliamos pakasynų vaišės, kuriose dalyvauja ir vėlė. Vaišių metu vėlė dažo su pirštais iš bliudų, ragauja valgius. Po vaišių vėlė atsisveikina su gyvaisiais atsibučiuodama ir vėl keliauja mirusiųjų karalystėn. Namiškiai ir gentys ją palydi nors iki kiemo vartelių. Jei nepalydės, tai vėlė gyvųjų dalią išneš arba dar ką nors iš gyvųjų tarpo išvilios mirusiųjų šalelėn.

Mirusiųjų vėlės apsilankančios pas savo artimus ir vėliau. Vaikų vėlės apsilanko pas liudinčius savo tėvus, o tėvelių vėlės ateina našlaičių savo vaikelių apveizėti. Mirusiųjų vyrų vėlės pareina savo pačias bučiuoti. Kartais vienų kapinių vėlės buriais lankosi pas kitų kapinių vėles svečiuos. Visų Šventėj ir Vėlinėse visos vėlės susirenka bažnyčion pasimelsti. Vėlinėse pilnos kapinės vėlių, jos lanko kapus.

Prie mirusiųjų kapo statomi kryžiai, kad vėlėms keliantis iš kapo butų už ko musitverti, todel seniau kryžiai budavo statomi kapo kojagaly. Taip pastatytų kryžių daug galima matyti Prusų Lietuvoje. Kapinių kryžiai dirbami su daugybe įvairių skambalėlių, kad vėjui pučiant savo skambėjimu linksmintų mirusiųjų vėles.

Gailintis mirusiųjų nereikia verkti, nes gyvųjų ašaros ir sunkųs atodusiai sunkiai slegia mirusius ir neleidžia jiems įlipti į vėlių kalną, kur gyvena atgailą atlikusios vėlės.

Gerų žmonių vėlės esančios skaičios baltos, o blogųjų tamsios juodos. Vėlės žmonėms pasirodo inkapiniuose rubuose. Vėlės kuno neturinčios, jos atrodančios kaip koks garas ar permatomos dulkės ir šešėliai. Vėlės galinčios perlįsti per sienas ir kitus kietus daiktus.

Gerų žmonių vėlės skrenda dangun amžinam poilsiui, sėdi vėlių suolely tarp savo amžinų draugių. Kad numirusiems lengviau butų augštan dangun įkopti, visada nupiautus savo nagus reikia susidėti užantin.

Blogų žmonių vėlės nė su gerais nagais negalinčios dangun patekti. Jos lieka čia pat žemėje atgailauti. Oi vargsta nabagės, kol paskirtą sunkią atgailos bausmę iškenčia žemėje tarp žmonių! Žemėje kentėdamos bausmes, vienos vėlės buna paverčiamos įvairiais gyvuliais, kitos medžiais, akmenimis ir kitokiais daiktais, kad labiau kentėtų. Vienos savo bausmę atlieka tupėdamos medžiuose, kitos mirkdamos upių ar ežerų vandenyse ir verdančiuose puoduose. Sunkias kančias kenčia ir tos vėlės, kurios kankinasi jaujų dumuose ir dulkėse. Baisiai cypia ir kaukia tos, kurios dega karštose pirčių krosnyse ir dumtraukių dumuose smilksta. Nė kiek nelengviau ir toms, kurios vargsta po grįčių slekščiais ir sienų plyšiuose. Gailiai vaitoja tos, kurios rudens darganoje aplink grįčias lakstydamos langų langines klebena.

Atlikusios sunkias bausmes ir iškentėjusios baisias kančias, linksmai giedodamos traukia amžinan atilsin ir jau daugiau niekam nebesivaidina šventoje musų žemėje. **B. Buračas.**

Branginantiems Lietuvišką Knygą

Knyga! Kokia didelė jos reikšmė! Ji savy slepia viso pasaulio turtus! Ir jei šiandien kas pasiulytų man pasirinkti vieną iš dviejų, butent: rieškučias aukso ar gerą knygą, — aš pasirinkčiau pastarąją. Ir tu, sese ar broli, jei gyvenime radai kada paguodą ir nusiminimą knygoj, — tu su manimi. Knyga mus nuveda į priešistorinius amžius, ji vedžioja mus po urvus, požemius. Iš knygų įstengiame pažinti tautas, valstybes — žodžiu, visą pasaulį. Ir jei šiandien mums rupi pamatyti Lietuvą — imkime knygą. Tėvynėn važiuokime tik pasisvečiuoti, o ne pamatyti jos. Knyga mus neapvils. Petro Cvirkos „Žemės Maitintoja" parodys mums Lietuvos savanorio, gavus žemės sklypelį, gyvenimą. To paties Cvirkos „Frank Kruk" II tomas gerai nušvies Lietuvos valdininkų gyvenimą ir jų tiesiamas meškeres turtingam amerikonui. Liudo Dovydėno „Ieškau gyvenimo draugo" naturaliai perstatys moterį keliuose tipuose, vyrus per vylius siekiant viršunių ir daugelį kitų šalies vaizdelių. Putino Mykolaičio „Altorių Šešėly" pamatysime kunigiją su visais, pilna žodžio prasme, darbais. Išvysime ir lietuvaitės meilę nesulaužomą, nepergyvenamą, jei ji neranda tolimesnio atbalsio pamylėtame asmeny. „Altorių Šešėly" išvysime ir mokslo žmogų Amerikos lietuvaitės asmeny ir skaitydami pasišypsosime pamanę: štai kokia Auksė Gražulytė! O juk dar nesenai Amerikos lietuvaitė tebuvo piešiama šuniuko draugystėj, iš mažens tesirupinančią tik parėdais.

Perilga čia butų skaičiuoti tos knygos, kurios apima savy Lietuvos veidą. Norėjau tik pasakyti, kad knyga, kaipo nepamainomas turtas, nepamainoma priemonė ir tėvynei pažinti.

Dabar klausimas, kur gauti knygų? Tam, kas jų gali pirktis kiek nori, klausimas netaikomas. Tik, kurie neišgali, kaip su tais? O tai labiausiai man rupi, nes ir aš esu viena iš to burio. Lietuvoj visos kulturinio pobudžio draugijos turi savus knygynėlius. O čia? Nežinau. Kiek žinau, tai, kur tik randasi lietuviška knyga, ji tik pirkti siuloma.

Skaičiau apie vietos lietuvių profesionalų draugiją, jų knygyną. Susidomėjau. Parašiau knygyninkui laišką, klausdama ar ne nariams butų galima kokiomis nors sąlygomis jų knygynu pasinaudoti. Pridėjau ir atsakymui voką, tik... atsakyti nemalonėjo.

Per septynerius metus čia gyvenimo aš daug sutikau sau panašių, tai yra norinčių skaityti, tik neišgalinčių nusipirkti knygų. Atsimenu, kaip Chicagos miesto centraliniame knygyne, labai negausiame lietuvių knygomis, per porą mėnesių ten lankymosi, kas kart sutikdavau kelis savo tautiečius. Ne vienas iš jų žiurėdamas į šalimai latvių, rusų ir kitų skyrius sakydavo: „Ir kodel mes negalėtume turėti čia Lietuvoj parašytų raštų? Kelis kartus galėtų buti didesnis ir musų skyrius".

Teko dirbti lietuvių knygyne. Stebėjaus, kuomet vieni profesijas turi, kiti šiaip, iš šalies žiurint, gerai gyvena, ateidavo ir klausdavo ar negalėčiau pakeisti knygas. Reiškia, jie turi perskaitytų, kokių knygyne nėra, o jie nori gauti jiems neskaitytų. O kuomet lange buvo išstatyta keliolika vėlesniųjų laikų Lietuvoj parašytų knygų, susidomėjimas jomis buvo didelis. Bet tik susidomėjimas, ne pirkimas. Ne, negalėčiau pasakyti, kad tų žmonių šykštumas toks didelis. Jiems duona rupi. Lygiai taip pat, kaip ji rupi man ir kitiems. Nors, sakoma, ir siela be peno silpsta ir pradeda merdėti, bet vistik ji duodasi palengva slopinama; dalinai ją patenkina teatrai, kinai, kasdienė spauda. Visai ji gali gyvuoti anglų kalba knygomis apsisupusi. Tik netiesa, kad lietuviška knyga nerupėtų. Ji labai gei džiama.

Visiems, kuriems tik brangi lietuviška knyga, didelis džiaugsmas butų, jei mes pagalvatume ir surastume budą įsteigti viešą lietuvių skaityklą. O gal tam tikra draugija galėtų susitverti ir iš savo mokesčio išrašyti knygų? Pagaliau, negalint nieko geresnio, gal rasis asmenų, norinčių nors pasikeisti knygomis? Lietuvoj išeidžiama labai įdomių knygų ten parašytų ir vertimų iš pasaulinių garsių rašytojų. Vienam ir dideliems norams esant sunku įsigyti visas, kad ir tik iš geresniųjų, Lietuvoj išeinančias knygas.

Negera, kad aš gyvenu saloj, iš kur lietuvių bendras gyvenimas man nelengvai prieinamas. Tačiau, jei kokia sesė ar brolis įdomautųs tuo pačiu, mano tik ką pakeltu klausimu, ypatingai paskutiniuoju, parašykit man adresu: P. O. Box 291, Stony Brook, N. Y.

Pr. Lapienė.

Girios Likimas

Malonu vaikščioti po šlamančią girią,
Kur tylųs šešėliai klejoja —
Kur samanos augančius patalus kuria,
Ir kuklųs uogieniai bujoja.
Pavėsyje eglės, pušies, arba klevo,
Šaltakšnio, bei baltojo beržo,
Gali sau svajoti, augštyn kelti galvą:
Tau laisvės čia niekas nevaržo.
Gali sau linksmutę dainelę dainuoti,
Bei pinti melodiją graudžią.
Dainuoja ir klykia čia paukščiai sparnuoti;
Jų niekas o niekas nedraudžia.

❖ ❖ ❖

Jaunystėj pamėgau aš žalią giružę,
Kai basas bridau per jos plotus;
Kai vėjas spygliuočiuose verkė ir užė,
Ir jaudino krumus lapuotus;
Kai guobos senovės legendą šnabždėjo,
Kai sedulos linkdamos mojo,
Kai riešutus lazdos barstyti žadėjo,
Kai samanos drėgnino koją;
Kai milžinas-aržuolas pasaką sakė,
Kai vėtros viršunę jo laužė —
Kai mano krutinėj širdis karštai plakė,
Tada aš pamėgau giružę.

❖ ❖ ❖

Ak, budavo vaikštai po amžiną girią,
Sutinka tave eglės drutos;
Prapleikėmis saulė tau spindulius beria,
Ir sveikina blindės kaip rutos.
Tarpe išlakiųjų pušelių meldyno,
Pražilusios pušys žaliuoja:
Regėjusios saulę laikais Gedimino,
Bet vėjams dar kelią pastoja.
Nuo Usių lig Vilniaus, penkiolika mylių,
Šakojasi medis į medį;
Sušuk, uždainuok begalinėj šešėlių,
Tai ulpas į Vilnių nuaidi.

❖ ❖ ❖

Ak, metai, kaip lapai nešiojami vėjo,
Pro veidą bematant praskrido...
Kur Vilniaus tos girios, kur aidas skambėjo,
Kai mano draugai per jas brido?...
Kur senas Kęstutis nekartą medžiojo,
Kur Vytautas poilsį rado —
Kur sentėviai musų saugovę turėjo
Nuo priešų, nelaimių ir bado.
Kur Vilniaus tos girios, kur suokė gegutė,
Ir paukščiai per dieną čiulbėjo —
Ir musų nebrolį Jogailą lakštutė
Dainomis miriop nužavėjo?

❖ ❖ ❖

Dabar, kaip tik akys sumerkia blakstienas,
Akmuo taip ir slėgia krutinę...
Išskynė tą girią užgrudintas plienas...
Tik liko kelmuota smilgynė...
Per amžius lietuvis ją gerbė ir gynę,
Kaip savo palangėje sodą,
Bet kai atėjunai joj rado nakvynę —
Išdergė kaip k..... rasodą!
Čia rusai, vokiečiai ir lenkai atėjo,
Tą girią kirviu iššalojo...
Kur medžiai žaliavo ir paukščiai čiulbėjo,
Dabar tiktai vėjai vaitoja...

Nadas Rastenis.

Musų Dienų Pasaulis

Rašo Vyt. Širvydas.

Aptiekoriai Amerikoje.

Jei žurnalistinis vabaliukas bent vieną musų gerbiamųjų aptiekorių įkąstų, beabejojimo, jis parašytų profesinių dalykų, kurie ir plačiai visuomenei butų įdomu žinoti. Talentingų vyrukų musų aptiekoriuose nestinga. Vienas jų, Antanas Tulys, buvo „Sandaros" redaktorius. Kitas, A. Jatulis, leido žurnaliuką „Želmenija". Na, jiems tylint, tegul pakalba amerikonai. „Forum" žurnale, rugsėjo numery, vienas jų pakiša skundą prieš sąlygas, kurios aptiekoriaus profesijoje Amerikoje įsiviešpatavo. Inteligentų luome, aptiekorius gana žymią vietą užima Lietuvoje. Čia gi, sako, sunkiau pradeda verstis, negu nustatytą algą gaunąs tarnautojas. Amerikoje esama 58,000 aptiekų, kurių 4,000 priklauso didesnėms korporacijoms. Lietuviams, kiek man apyčiupoms žinoma, priklauso 28 (beje, jei kiekvienas SLA. narys, kuris žino lietuvio aptieką savo kolonijoj, malonėtų paimti už vieną centą atviruką ir jį prisiųsti mano vardu „Tėvynės" redakcijai, parašius to aptiekoriaus vardą, tai tuojau sužinotume tikrąjį šitų musų profesionalų skaičių Amerikoje. Lietuviai gydytojai ir advokatai jau šiek-tiek susitelkę ir save suskaitę, aptiekoriai — dar ne.)

Aptiekorių priešas Nr. 1, tai patentuotų vaistų gamintojai, kurie save plačiai garsina ir didesnę pelno dalį grobiasi. Pavyzdžiui, autorius sako, aspirino žirnukų tuziną galima už pusę cento padaryti, o dėžutė jiems sudėti, sakykime, kitą centą kainuoja. Gamintojui aptiekorius gi priverstas mokėti po 9 centus dėžutei, kurią visuomenei parduoda po 12 ir 15 centų. Ar stebėsimės, jei aspiriną, castorią ir Phillip's Milk of Magnesia gaminanti korporacija 1934 metais iš 26 milionų apyvartos pelniusi 8 milionus? Tą pelną lygink su madų krautuvių pelnu, kurios del 3 milionų dolerių pelno turėjo padaryti 118 milionų dolerių apyvartos. Per 30 metų Amerikos gyventojų skaičius paaugo 62 nuošimčiu, bet patentuotais vaistais prekyba pašoko 245 nuošimčiais. Tat nėra nuostabu, kada vienas žurnalas, kuris moko kur pelningai pinigus įdėti, rašė: „patentuotų vaistų ir kosmetikos pramonė 1931 metais Amerikoje pagamino 254 milionų dolerių vertės gaminių. Algoms išmokėjo 14 milionų, kurui ir medžiagai 68 milionus, pelno liko 171 milionas, arba 67-tas nuošimtis."

Tas pelnas atateko gamintojams, ne aptiekoriams, kuriems privalu ir dieną ir naktį budėti reikalu musų sveikatai kada tik prireikia vaistų duoti. Pavyzdžiui, listerino bonką galima pirkti už 59 centus ir aptiekoriaus pelnas čia nesiekia dešimties centų. Žmonės jo nori, nes gerai išgarsintas. Tačiau, yra tiek pat gerų, tik netaip išgarsintų, lygaus smarkumo skystymų, kurių bonką galima gauti už 49 centus. Jei aptiekoriui pavyksta tau ją įkalbėti — jo pelnas čia pasiekia 27 centus. Ir dažnai, autorius sako, aptiekoriaus biznio išsilaikymas priklauso nuo kurią bonką jis tau įkalba pirkti.

Didieji patentuotų vaistų gamintojai nevien visuomenės gal vą pagarsinimais kala, bet landžioja ir pas gydytojus, kuriems įkalba savo didelėse laboratorijose gamintų vaistų vir-šenybę aptiekoriaus pagamintiems. Čia vėl aptiekoriaus pelnas susiaurėja: didelio gamintojo vaistą pardavus, jam pelno apie 33 nuošimčiai, o iš savo aptiekoje gaminto vaisto pelnas butų tarp 300—400 nuošimčių, ir dar pirkėjui pigiau atsieitų. Todel daugelis aptiekorių ima šitą jiems pirmiau pelningą sritį apleisti — vienas aptiekorius, sako, apėjęs keliolika aptiekų Clevelande ir palikęs 62 receptų. Jų tikrai, gydytojo rašto prišilaikant, padaryta tik 5, kiti buvo su pamainomis.

Aptiekorystė, reiškia, ne visur pyragai. Lietuviams todel ypatingai privalu remti reikale tik savuosius, nes savas pas savą, tai sveikas gyvenimo principas, nežiurint kurioje pasaulio daly gyveni; ypatingai, jei tas savas yra musų organizacijos narys.

Mažieji Dičkiams Pavyzdį Duoda.

„Jei didumu eitų — karvė zuikį pagautų", musų prosenių išmintinga patarlė sako. Ji atei na galvon M. W. Childs knygą „Švedija Vidurio Keliu" skaitant. Joje aprašoma švedų tautos iš pasaulinio krizio išsiritimas, nenusliįstant nei komunizman, nei fašizman. Svarbią rolę čia suvaidino kooperatyvai (vartotojų draugijos), apie kurias kaž kodel taip mažai begirdėti Lietuvoje. Jų dėka švedai neleido įsigalėti trustams-monopoliams; reiškia, išvengė perdidelio kapitalų ir turtų susitelkimo į vienas rankas. Išvadoje autorius sako: „pas mažas tautas, gali buti, netik didesnė galia sveikomis išlikti, bet ir daugiau pajėgumo tikrai pažangos keliu eiti. Kas šiandien pasauly daugiausiai trukšmauja? Tai dičkės valstybės, kurios, kaip peštukai, nežino kaip kurybiniai savo tautines pajėgas gerovingai sunaudoti. Kaip gera butų, jei jos iš mažesniųjų pasimokytų!

Ir Vėl Gresia Vilnijoje Badas

Ateinančia žiema susirupino ir valdantieji Lenkijos sluoksniai. Spalio mėn. pirmojoj pusėj buvo sušauktas Varšavoj Respublikos prezidento buveinėj Vyriausiojo Komiteto bedarbiams žiemą šelpti posėdis.

Visuomenės globos ministeris Z. Kościalkowski's ta proga pasakė kalbą, kurioj pažymėjo, kad miestų bedarbių skaičius žiemą sieksiąs Lenkijoj 600 tukstančių ir kad tik kokiam 100 tukstančių tų nelaimingųjų žmonių busią pašelpos. Pusei miliono bedarbių padėti pra gyventi busianti organizuojama visuomenės parama, busią renkama iš visuomenės aukos.

Išvardytasis komitetas jau iš leido atsišaukimą į visuomenę, tikėdamas aukų.

Vilniaus vaivadijos iniciatyva panašus sudarytas ir Vilniuj komitetas. Tokių komitetų bus kiekvieno apskričio ir net valsčiaus miestely.

Vyriausias Varšavos Komitetas bedarbiams žiemą šelpti tikisi iš visuomenės surinkti, ar tai gyvais pinigais, ar tai natura, apie 20 milionų zlotų. Aukos bus renkamos, be abejojimo, ir kaime, aukosis visuomenės gerovei ir lietuvių valstiečiai.

Ir čia reikia padaryti kai kurių pastabų.

Surinktomis aukomis bus šelpiami tik miestų bedarbiai. Bedarbių yra ne tik mieste. Ir kaime panašų ir skurdą, ir alkį, ir šaltį kenčia lauko darbininkai, vadinamieji trobelninkai, mažažemiai ir dargi vidutiniai ukininkai su didelėmis šeimomis. Tiesa, jų kaip bedarbių, kaip vargo žmonių, niekas neregistruoja ir nešelpia, tačiau ir jie yra žmonės.

Ši žiema ypatingai bus sunki lietuvių valstiečiui. Vienur audros su ledais, kitur sausra labai skaudžiai palietė lietuvių gyvenamuos plotuos derlių. Švenčionių, Dysnos ir Pastovio valstiečių jau buvo delegacijos Vilniaus vaivadijoj, kad del šių metų gamtos nelaimių butų tų apskričių bežemiams, mažažemiams ir vidutiniems ukininkams padaryta kai kurių palengvinimų — atleista šiemet nuo mokesčių mokėjimo, suteik ta palengvinančiomis sąlygomis paskolų, na, ir šiokių tokių pašelpų, nes priešingu atvėju ne tik daugeliui bus badas, bet ir jų ukių bankrotas.

Ar bus patenkinti valstiečių reikalavimai — sunku pasakyti.

Šių dažnų krašte nederlių ir badavimų, be žemės ukio kulturos žemumo, o per tai ir jos našumo, vyriausioji priežastis, — tos pačios žemės alkis, kuris šaukte šaukia žemės reformos įvykdymo ir žemės ukio kulturos kėlimo.

Bus aukos renkamos tik miesto bedarbiams šelpti. Reikia pagalvoti ir apie kaime esančius.

L. Ž.

Širvydo Biogrfijos Reikalu

Žiniai praplitus plačiau tarp visuomenės ir veikėjų apie Širvydo biografijos išleidimą, komitetas sulaukiame tam darbui daugiau užuojautos ir įeigų į fondą.

A. J. Jokubaitis, žinomas Amerikos lietuviams veikėjas rašytojas-poetas, prisiųsdamas auką biografijos išleidimui tarp kitko rašo:

„Velydamas viso geriausio ir pasekmingiausiai išleisti atatinkamą velionio biografiją, ir kad nei vienas iš geros valios lietuvis nepasiliktų neprisidėjęs nuo to prakilnaus darbo."

A. Daukantas, biznierius ir žymus musų tautinių reikalų palaikytojas ir rėmėjas, skirdamas stambią auką fondui pareiškė:

„Juozas O. Širvydas buvo ne sau žmogus, bet visiems Amerikos lietuviams. Jam gyvam esant, sekėme jo veiklą ir patarimus. Jis dirbo lietuvių visuomenei, lietuvių tautai, sau mažai reikalaudamas. Visuomet ragino netik raštuose, bet ir kalbose remti savuosius biznierius, veikėjus ir profesionalus, ir mylėti savo tautą. Už tai nuo musų yra užsitarnavęs netik nuoširdaus žodžio jo garbei, bet ir amžino paminklo, kurį velionis dar budamas gyvas savo darbais susikurė."

Ansonia, Conn. veikėjai, prisiųsdami prenumeratas į fondą, linki komitetui geriausių pasekmių išleisti knygą ir po plačią visuomenę paskleisti.

Pristojo į Komitetą nariu A. Daukantas.

Šią savaitę į fondą pridavė prenumeratas šie:

A. Daukantas	$10.00
A. J. Jokubaitis	5.00
Jurgis Barstys, Ansonia, Conn.	2.00
St. Bujanauskas, Ansonia, Conn.	1.00
J. Kasinskas, Ansonia, Conn.	1.00
J. Radziavičia, Ansonia, Conn.	1.00
J. Marčiulionis, Ansonia, Conn.	1.00
J. Avižienius, Brooklyn, N. Y.	1.00
Labu	$22.00

J. Sagys, pirm.,
P. Narvydas, iždin.
Širvydo Biografijos Komitetas,
336 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

M. Zoščenko.

Didvyrių Išbandymas

Aš draugai, du kartu buvau fronte: cariškojo karo metu ir revoliucijos metu, pilietiniame kare. Kariavau, galima sakyti, velniškai.

Tačiau, ypatingų didvyrių man neteko matyti.

Buvo, žinoma, didvyriškų elgėsių ir net, taip sakant, iš musų asmeniškos pusės. Bet tai buvo greičiau šiokiadieniai kariški reikalai, mažai įdomųs dabartiniams pilietiškiems gyventojams, neuosčiusiems parako.

O apskritai kalbant, didvyrių man, žinoma, tekdavo matyti. Aš daug mačiau didvyrių. Bet, be vieno žmogaus, man niekas ypatingai stipriai į sielą neįkrito.

Žinoma, tas žmogus nebuvo toks, kaip ten labai stambus revoliucionierius arba koks tenliaudies vadas, vadovas arba Sibiro nukariautojas.

Tai buvo paprastas sąskaitininko padėjėjas, su giliai prozaišku vardu — Nikalojus Antonovičius. Jo pavardę aš net, gaila, užmiršau po visos eilės sukrėtimų, skirtų maisto kiekių, kortelių ir tt. gavimo. O dirbo tas Nikalojus Antonovičius bendrai su mumis tarybiniame ukio valdyme Ariupino mieste.

O komisaru toje valdyboje buvo tulas Šušmurinas. Jis buvo Juodosios Juros jurininkas. Labai toks pasinešęs žmogus, pasinešęs bolševikas ir du kartu sužeistas pilietinio karo didvyris. Bet tuo tarpu tikruoju didvyriu buvo ne jis. Tikruoju didvyriu pasirodė esąs sąskaitininkas Nikalojus Antonovičius.

Štai ką suruošė karo komisaras Šušmurinas.

Baltasis frontas buvo tuomet arti ir net kiekvieną dieną laukta pasirodant priešų ir valdžios pasikeitimo.

Ir štai, komisaras Šušmurinas įkalbinėja vieną savo idėjos draugą padaryti tokį dalyką. Jis apvelka jį kaip galima geltonu kiteliu, jis duoda jam į rankas botagėlį su sidabriniu kamuolėliu, užmauna geriausią kepę ant galvos, augštus ševro pušnis, ir iš ryto, kiek galima anksčiau, pasodina jį savo darbo kambary kaip naujos bajoriškos valdžios atstovą.

O pats jis nueina į gretimą užkaborį, užsilipa ten ant kedės ir savo akimis žiuri iš langelio.

Na, žinoma, dabar visiškai juokinga įsivaizduoti tą juoką, tiek visa buvo žymu. Bet tarnautojai, kurie buvo nerviškai ir panikikiškai nusiteikę ir kiek vieną dieną laukė bolševizmo nuvirtimo, nieko ypatingo nepastebėjo.

Štai rytą susirinko tarnautojai.

Sargas Fiodoras, kuris buvo taip pat įkalbėtas komisaro, užrakina tuomet duris raktu, ištaria kažin kokį bajorišką obalsį, sako girdi: „Štai, vaikai, bolševizmo nuvirtimas įvyko. Ir tegul kiekvienas tarnautojas iš eilės eina į darbo kambarį pas naująją viršenybę nusilenkti".

Štai, tarnautojai visiškai nusigando ir pradėjo iš eilės pasirodinėti darbo kambary.

Štai, mato jie — stovi naujoji viršenybė išdidžioje bajoriškoje pozoje. Štai rankoje jam stekas. Akys jo žiba, ir žodžius jis rėkia garsius, nesivaržydamas mašinistės buvimu.

Aš, sako, išmušiu iš jusų raudoną apkrėtalą, tram-tararam! Aš, sako, parodysiu jums revoliucinius bandymus! Aš, sako, tram-tararam, neleisiu jums kėsintis į bajorų žemes ir daryti iš jų tarukius, kolukius ir visokius ten silosus.

Štai, žinoma, įėjęs tarnautojas spaudžiasi ir atsipraašinėja, skerėčioja rankomis, — girdi, kokia ten, žinote, revoliucija, kokie ten silosai — nejuokinkite. Bet argi mes ką, mes labai džiaugiamės, ir visa tokia.

O viršininkas savo kitely rėkia ir rėkia, ir nurėkia savo balsu Šušmuriną, kuris savo užkabory griežia dantimis ir velniuojasi.

Staiga ateina sąskaitininkas Nikalojus Antonovičius.

Jis sako:

— Palauk, tamsta, nešauk, ir savo botagėliu nemosuok, tik klausk manęs klausimus, o aš atsakinėsiu.

Šis jam sako:

— Ar, tram tra-tararam, tarnauti musų senąjai bajoriškai valdžiai?

Nikalojus Antonovičius atsako:

— Tarnauti, sako, tur but, teks, kiek aš turiu šeimyną, bet ypatingo sąjausmo aš neturiu. Sako:

— Tai yra, tram tararam, kaip tai neturi?

Nikalojus Antonovičius atsako tvirtai:

— Aš, sako, nors ir ne komunistas, bet aš revoliucijos metu kraują liejau, mane, sako, žandarai sužeidė, ir aš, sako, visuomet stovėjau tarybų valdžios platformoje ir niekuomet nelaukiau iš bajoriškos valdžios nieko gero, ir aš, sako, laikau pareiga pasakyti savo pasauležiurą, o jųs, kaip norite.

Pasakė jis tuos žodžius ir staiga žiuri — kuris geltoname kitely juokiasi.

Ir staiga girdimas traškėjimas ir trukšmas užkabory. Tai komisaras Šušmurinas iš susijaudinimo nuo kedės krinta.

Jis krinta nuo kedės ir įbėga į kambarį.

— Kur, sako, jis, duokite, aš jį apkabinsiu! Na, sako, drauguži Nikalojau Antonovičiau, aš, sako, dabar tavęs neužmiršiu. Dabar aš tau pienbrolis ir pusbrolis!

Čia visi supranta, kas įvyko. Visi perdaug išsigąsta.

Ypatingų pasekų nebuvo ir jokių nubaudimų neatsitiko. Visi net tebetarnavo, lyg kad nieko nebutų buvę, tik gėdinosi vienas kitam į akis pažiurėti.

O kitą dieną po įvykio komisarą Šušmuriną paprašė atsakyti už persilenkimą ir iš karto pervedė jį dirbti į kitą miestą.

Taip pasibaigė toji istorija.

Nikalojus Antonovičius dirbo kaip ir pirma ir kas su juo atsitiko toliau — aš nežinau.

Žinoma, jųs galite pasakyti, koks tai didvyris, jeigu net tarnauti bajorams sutiko?

Bet leiskite pasakyti, aš daug mačiau įvairiausių žmonių. Aš mačiau žmones sunkaus gyvenimo aplinkybėse, žinau jų budų ir pažiurų pasikeičiamumą ir turiu kuklią nuomonę, kad Nikalojus Antonovičius buvo tikras ištvermingas didvyris.

O jeigu jųs su tuo nesutinkate, tai aš vis tiek savo nuomonės nepakeisiu.

Išvertė **Arėjas Vitkauskas.**

KAS TURI?

J. O. Širvydo laiškų.

„Kovos" 1905—1908 metų komplektus.

„Dilgelių" 1906—1909 metų komplektus.

„Ateities" komplektų.

Žurnalo „Jaunosios Lietuvos", ėjusio Chicagoje, komplektų.

Vargomačio (J. O. Širvyda) knygos „Kulturos Braižiniai".

J. O. Širvydo ir V. K. Račkausko rašytą kun. Demskio biografją.

„Darbininkų Vilties" numerių.

Butų malonu susižinoti su savininkais bile augščiau paminėtos literaturos, tikslu susitarti apie jos pasiskolinimą, ar pirkimą. Praneškite adresu: 47 Pratt St., Rouses Point, N. Y.

Vyt. Širvydas.

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS

PAPROČIAI.

Papročių žmogus turi gerų ir blogų. Tai priklauso nuo paties žmogaus. O papratimas, kartais, blogesnis už prigimimą. Kodel? Prigimimas žmonėms yra aiškiai suprantamas: jeigu kokis nors sutvėrimas eina prigimties duotas ypatybes, tai žmonės už tai atleidžia, nors kartais del to turi ir nesmagumų. Daleiskim sau, gaidys vidurnakty pradeda giedoti. Tai jis daro verčiamas prigimties. Bet jam už tai atleidžiama, nors jis ir visą šeimą iš miego nelaiku išbudina. Kiekvienas, mat, žino, kad gaidys vidurnakty riksmą kelia ne iš blogos valios, ne iš blogo papratimo, bet delto, kad jam gamta yra tokias ypatybes davusi. Yra ir kitų sutvėrimų, kurie gamtos verčiami atlikinėja pareigas ne sauvaliaudami. Jei kvailus žvėrelius, paukščius ar gyvulius norima pripratinti prie tokių dalykų, prie kurių jie neturi gamtiško patraukimo, tai reikia didelio pasirįžimo, kantrumo ir supratimo, kaip gyvulį prie vienokio ar kitokio dalyko pripratinti. Mes dažnai perkame įžangos bilietus, kad pamatyti žvėris ar gyvulius, pripratintus prie kokio nors veiksmo atlikimo. Mes domimės, kuo met arklys šoka valcą sulig muzikos takto, ar jei šuo pypkę ruko.

Visai kita istorija su žmogum, su civilizuotu gamtos tvariniu. Žmogus, apart gamtos duotų prigimimo ypatybių, iš mažens augdamas pats savimi prisirenka tokių papročių, kad tai neretai net apsunkina jo gyvenimą.

Ne be priežasties žilos senovės žmonės bloguosius papratimus pavadino „velnio sėkla". Gerų papratimų žmones mokina net mokyklos ir universitetai. Tėvai, mylėdami savo vaikus, niekuomet blogo jų nemoko. Rašytojai milionus tomų knygų prirašo, vis tik mokydadami gero. Nuo blogo žmonija visur yra saugojama. Pristatyta pataisos namų mažiems ir suaugusiems, ir vis delto blogų papratimų žmonės turi tiek daug, kad tų prieglaudų kas kart vis daugiau ir daugiau randasi. Kalėjimų sienos, vietoj siaurėti, vis plečiasi, nors blogų papročių niekur niekas nemokina. Nėra niekur net pradinių mokyklų blogiems darbams atlikinėti, nekalbant jau apie kolegijas ir universitetus. Kai kas sako, kad kuomet žmogus papuola į sunkiųjų darbų kalėjimą ilgesniam laikui, tai tenai randa tikrąjį universitetą blogiems darbams. Atsėdėjęs 10—15 metų kalėjime, į jį patekęs jaunu budamas, išėjęs į liuosybę pusamžis žmogus — labai retas buna doru piliečiu. Delto yra tokių teisėjų, kurie atsižvelgę į tokią padėtį, jaunus prasikaltėlius pirmu kartu visiškai nuo bausmės paliuosuoja; juos paskiria į pataisos namus, kur yra priverstinas mokymas žmoniškumo ir augštesnių doros mokslų.

Iš mažens einant per gyvenimą, blogam papratimui besikartojant, jis virsta antra prigimtimi ir žmogus sulaukęs senesnio amžiaus, nors ir norėtų nusikratyti savo blogų papročių, bet jau nebepajėgia.

Blogi papročiai, kuriuos papildo žmonės kiekvieną dieną pasikartotinai po keletą kartų, yra tokios rušies, už kuriuos įstatymai nebaudžia. Šitokių blogų papročių delto žmonės ir nevengia. Todel diena iš dienos, einant per gyvenimą, jų prisirenka pilnutėlis maišas ir, pagaliau, žmogus jau nepajėgia jų panešti.

Šitie kasdien papildomi blogieji papročiai, už kuriuos įstatymais žmonės nebaudžiami, galima padalyti į dvi srytis: fiziški ir dvasiški. Dvasiniai blogi papročiai neretai yra blogesni už tuos papročius, kurie paliečia žmogaus kuną, nors fiziniai papročiai yra taip skaitlingi, kad jokiu budu viename straipsny jų nebutų galima išskaitliuoti. Trumpai paminėjus, šie yra reikalingiausi žmogaus papročiai: miegas, valgis, darbas, švara, apsirengimas, gulimas, gėrimas ir tt. Šitie žmogaus gyvenimui reikalingiausi fiziniai dalykai turi buti taip sureguliuoti, susistematizuoti, kad pačiam žmogui butų lengviau eiti savas pareigas. Geru papročiu iš kudikystės galima tuos gyvenimui reikalingiausius dalykus atlikti tinkamai ir prie blogų papročių jie gali buti atliekami taip, kad pačiam žmogui nemalonu rastis kokioj nors draugijoj. Prie gerų papročių žmogus, ryte atsikėlęs, gali švariai apsipraustis savo kuną, susišukuoti plaukus, juos laiks nuo laiko apkirpti, kad ir prasta, bet švaria drapana gali pridengti savo kuną. Bet taipgi gali vaikščioti vos kumštimi prasitrynęs akis, murzinas, su suveltais plaukais, apžėlusiu veidu, suskretusiomis drapanomis.

Tas pats ir su užlaikymu namų. Gerų papročių žmogus, eidamas pasilsin, gali praverti langus ir storiau apsikloti ir, išmiegojęs, ryte gali lengvai galvą nuo priegalvio pakelti. Bet priešingų papročių žmogus gali, užsikėlęs miegkambary, per naktį sudvėsusiame ore miegoti ir, atsikėlęs ryte raivytis negalėdamas galvos pakelti nuo priegalvio.

Šeimyninkė gali kambariuose stalus ir kedes apkrauti visokiais skarmalais, arba gali buti per metus netik neplauti, bet ir su paprasta šluota niekuomet nepabraukti.

Delei stokos vietos šiame straipsny nebus galima diskusuoti apie dvasinį gerą ir blogą paprotį, todel šitai paliksiu kitam kartui.

Pasiskaitę ir pastudiavę šias kelias eilutes apie gerus ir blogus papročius — kas turi perdidelį ir persunkų maišą ant savo pečių nešti, tai kol tasai maišas jųs dar neprilenkė galutinai prie žemės — meskite tą bereikalingą naštą nuo savo pečių, o pamatysite, kaip jums bus lengviau ir smagiau gyventi.

— —

S. L. A. REIKALAI

Daugiau Draugiškumo

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje nariai, organizacijos reikaluose, turėtų buti vienos idėjos žmonės. Juk Susivienijimo pagrindinė idėja yra dirbti savo organizacijos, savo narių ir savo naudai; kulturinti savo narius ir tuos lietuvius, kurie prie SLA. dar nepriklauso; lietuvinti jaunimą, kuriam delei vienos ar kitos priežasties pasitaikė iš musų tarpo į svetimas bangas pakliuti; šelpti narius, ligai atsitikus; gelbėti numirusių narių šeimoms, jei jos tos pagelbos reikalingos; šelpti pasenusius narius ir tt. Tai gražios ir kilnios idėjos. Ir tos idėjos turėtų mus vienyti, kaipo brolius vienos organizacijos, kaipo brolius vienos tautos. Amerikos lietuviai turėtų telktis po SLA. vėliava ir dirbti tuos gražius idėjinius darbus.

Brangios idėjos! Tos idėjos pritaikintinos paprasčiausiam darbininkui, augščiausius moksl us baigusiam profesionalui ar turtingiausiam biznieriui. Ir jos nesunkiai įgyvendinamos. Reikia tik didesnio pas mus bendrumo, daugiau narinio draugiškumo.

E, nemaža ir gražių įspudžių aš esu pergyvenęs! Pasitaiko susitikti dviem lietuviam. Nors svetimame krašte gyveną tos pačios tautos žmonės visuomet jaučiasi giminingi ir geriau link vienas kito atsineša, negu prie kokio nepažįstamo svetimtaučio, tačiau pirmas susitikimas vis tik svetimas ir šaltokas. Bet, štai, žiurėk — tie susitikę lietuviai sumetė po žodį kitą, pasikalbėjo, o besikalbant pasiaiškino, jog abu yra tos pačios organizacijos nariai — ir tas šaltumas, tas svetimumas tuojau dingo: ant syk pasidarė lyg artimiausi giminės, pažįstami. Atsirado pas juos ir kalboje bendrumas: pirmiausia Susivienijimo reikalai — veikimas kuopoje, apskrity ar į organą rašinėjimas; vėliau — ir bendri musų gyvenimo reikalai. Ir besikalbėdami, musų organizacijos nariai, dažnai, pasidaro draugais, labai dažnai ne viendieniais, bet amžinais draugais: jei jie negyvena arti vienas kito, tai pradeda rašinėti, tariasi apie įvairius musų gyvenimo reikalus, planuoja apie veikimą netik Susivienijime, bet ir bendrai. Tokių draugų aš žinau. Todel ar reikia gražesnio dalyko?! Ar reikia kitokio reiškinio, kuris taip širdingai mus išeivius bendriems darbams ristų?

Dirbant bendrai Susivienijimo idėjai draugiškai — pas mus yra begalinė daugybė darbo. Juk pas mus, jei taip man bus leista išsitarti, „žaliavos" — niekur nepriklausančių lietuvių yra tiek ir tiek. Ta „žaliava" galima pritraukti prie musų Susivienijimo, kuriame bile pažiurų, bile tikėjimo lietuviui vietos yra. Bendrai ir draugiškai dirbant — Susivienijimą išaugintume ne tokiu milžinu, kokiu jis dabar yra. Musų Susivienijimas galėtų narius skaityti ne 15,000, bet šimtu tukstančiu. Neperdedu. Aš taip tikiu ir taip butų, jei veiktume bendrai ir draugiškai.

Draugiškai veikiant — musų kuopų parengimai kolonijose stebintų lietuvišką pasaulį. Musų apskričių suvažiavimai ar parengimai butų tos kolonijos savotiškomis šventėmis. Musų seimai butų visos Amerikos lietuviška švente.

Bet to bendrumo ir draugiškumo pas mus perdaug dar nėra. Musų tą gražią idėją dar ėda žmogaus trys vyriausi priešai: saumylybė, pavydas ir neapykanta. Tulas Jonas nori veikti vienas, kad jam visa garbė tektų. Tulas Petras pavydi, kad Jonui kas nors pasisekė. Dar tulas Motiejus del išgraužto kiaušinio neapkenčia Petro, todel jam visur koją kiša, kad tik nesisektų. Todel nesiseka. Todel bendrumo darbas ardosi.

Sakau, didelio bendrumo ir draugiškumo pas mus nėra, nors musų organizacijos idėja to reikalauja.

Aš labai dažnai vaizduojuos Susivienijimą Lietuvių Amerikoje savo rušies lietuviška „respublika" Jungtinėse Valstijose. Juk mes turime išsirinkę savo valdžią; turime apskričius, turim valsčius (kuopas). Musų valdymosi aparatas demokratiškas, konstitucija nustatytas ir vyriausios valdžios prižiurimas. Tik atsivaizduokite tą „respubliką", jei mes visi bendrai ir draugiškai veiktume. Kaip ji jums išrodytų? Aš ją matau idealingai gražia, nekaltybės pilna karalaite. Toli svetimame krašte, del vienokių ar kitokių priežasčių iš savo gimtinio lizdo išmesti čia susijungę tos idealingos karalaitės pastogėje mes dirbame bendrą, draugišką darbą. Aš matau lietuvį brolį ar seserį lietuvę del savo brolio ar sesers kenčiant ir jam ar jai nelaimėje gelbstint. Aš matau vieni kitų džiaugsmais džiaugiantis. Man rodosi, kai lietuvį ištiko nelaimė, tai visi lietuviai, it tos skruzdės, bėga nelaimingąjam į pagelbą, idant jo skausmai butų lengvesni, idant jo žaizdas išgydžius. Aš matau šimtus musų pastangomis augštus mokslus išėjusių jaunų lietuvių, kurie toje pačioje musų organizacijos vastogėje bendrai ir draugiškai dirba. Matau sriuvant didelį kulturos ir apšvietos šaltinį iš po SLA. pastogės vien del musų brolių lietuvių labo. Matau, kaip bizny ir visuose kituose reikaluose musų broliai, SLA. organizacijos nariai, vienas kitą remia, vienas kitam padeda. Gražu žiurėtis, kada visiems sekasi, visiems gera ir smagu šiame pasauly gyventi.

Ir taip butų, tokiu musų organizacinis gyvenimas taptų, jei pas mus nebutų tų trijų ydų: saumylybės, pavydo ir neapykantos, jei mes veiktume bendrai ir draugiškai.

Pabandykime šitų ydų gydytis. Pabandykime gyventi ir veikti bendrai ir draugiškai.

P. Bajoras.

Paskutinis SLA. Vajaus Mėnesis

Gruodžio mėnesis yra paskutinis SLA. Auksinio Jubiliejaus Vajaus mėnesis.

Gruodžio mėnesis, sulig įsigyvenusių musų gyvenime papročių, yra žinomas kaipo draugingumo atnaujinimo ir dovanų teikimo mėnesis. Mat, gruodžio mėnesy buna Kalėdos, o Kalėdas sulaukę, siunčiame vieni kitiems pasveikinimus, atnaujiname draugiškumą ir to draugiškumo atminčiai, sulig savo išgalės, artimi draugai vieni kitiems duoda ir dovanas.

Argi galime rasti geresnį draugą, kokiu mums visiems yra Susivienijimas? Jisai mus ligoje ir nelaimėje šelpia ir globoja. Jis, mums netikėtai numirus, sušelpia ir suramina musų likusius šeimų narius bei gimines. Jis yra musų visų globėjas ir suramintojas.

Pradėdami gruodžio mėnesį, to draugingumo, dovanų ir S. L. A. Vajaus paskutinį mėnesį — bukime pasirengę musų S. L. A. tinkamai pasveikinti ir bent mažomis dovanomis apdovanoti. O tie pasveikinimai Susivienijimui bus maloniausi, tai pranešimas apie prirašytą naują narį. Dovanos jam bus brangiausios, tai prirašytas narys. Kuris gi iš musų negalime tokius pasveikinimus padaryti? Kuris negalime tokias dovanas Susivienijimui suteikti? Visi galime! Visi turime progą ir galimybę, tik reikia pasirįžimo. Bus netik nauda, bet ir garbė ir naujiems nariams prisirašiusiems. Jie šiame draugingumo mėnesy taps draugais skaitlingos 15,000 narių SLA. šeimos nariai. Kiekvienas prisirašęs įsigys teisę gauti ligoje ar nelaimėje pašelpą ir netikėtai mirčiai pasitaikius pomirtinę. Jie tuo užtikrins dovaną savo mylimoms šeimoms arba artimiems giminėms. Tai bus jiems Kalėdinė dovana.

SLA. Generaliai Organizatoriai, pasidarbuokite savo apylinkėse ir parodykite kokius didelius darbus įjų galite nuveikti. SLA. kuopų valdybos, organizatoriai, veikėjai ir bendrai visi SLA. nariai, gruodžio mėnesio bėgy stokime visi darban! Tegul šiame mėnesy buna kilniame darbe visa skaitlinga SLA. šeima.

Pradėdami SLA. antrąją šimtmečio pusę, pradėkime energingai dirbdami, su pakeltu upu, su tikru pasirįžimu, su brolišku draugiškumu. Visi kaip vienas pasveikinkime musų Susivienijimą su Kalėdomis, įteikdami jam po dovaną — po naują narį. Tegul musų Susivienijimas susilaukia padvigubintas jėgas, kad jis galėtų dvigubai atlikti tuos kilnius darbus, kokius jis atliko per pereitus 50 metų.

Kaip yra malonu sulaukus nuo širdingo draugo Kalėdinį pasveikinimą: **„Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų!"** Tad įsivaizdinkime, kokis bus linksmas ir laimingas musų Susivienijimas, kuomet jį širdingai, su naujais nariais, pasveikins visi jo senesnieji nariai. Vyrai ir moterys SLA. nariai, argi rasimės bent vienas, kuris nuo to atsiliksime? Stokime darban nieko nelaukdami ir pasirodykime pirmaisiais!

Visi, kaip vienas, pareiškime: **„Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linkime tau SLA.** O kad tos Kalėdos butų linksmos ir Nauji Metai laimingi, štai mes kiekvienas tau suteikiame po dovanėlę — po **naują narį!**

K. J. Paulauskas.

IŠ S.L.A. KUOPŲ DARBUOTĖS

CHICAGO, ILL.

SLA. 109 Kp. Darbuotė.

SLA. 109 kuopa mėnesinį susirinkimą laikė lapkr. 5 d. Apsvarsčius kuopos reikalus, valdyba pasiulė nariams sumanymą, kad butų surengtas jubiliejinis vakaras atžymėjimui 50 metų Susivienijimo sukaktuvių.

Nariai sumanymą nuoširdžiai priėmė ir nutarė vakarą rengti kaip galima greičiau. Visas darbas pavestas kuopos valdybai.

Po susirinkimo valdyba pasiteiravo pas svetainės savininką W. Neffa, 2435 S. Leavitt St., ar bus galima gauti svetainė. Patyrė, kad svetainė yra liuosa tik šeštadieny, gruodžio 5 dieną. Taigi tai dienai svetainė ir paimta ir tą dieną įvyks joje kuopos vakaras.

Visi nariai butinai dalyvaukite šiame parengime, nes susirinkimas nutarė vienbalsiai, kad kiekvienas turi butinai užsimokėti įžangos 50 centų, ar jis dalyvaus ar nedalyvaus. Vakaras bus su programu, pritaikintu jubiliejui. **Valdyba.**

LEE PARK, PA.

SLA. 68 Kp. Narių Domei.

SLA. 68 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 dieną, 1:30 val. popietų, 205 Boland Ave. Malonėkite visi nariai dalyvauti, nes bus svarbus susirinkimas — bus kuopos valdybos rinkimas sekantiems metams.

Taipgi visi nariai užsimokėkite užsilikusias skolas, kad nė vienas narys nebutumėte skolingi po naujų metų. Be to, tie nariai, kurie turi paskolą iš bedarbių fondo, malonėkite užsimokėti, nes tarp narių ir Centro sutartis baigiasi 31 d. gruodžio.

Taigi nepamirškite gruodžio 6 d. — visi nariai pribukite į susirinkimą.

St. Žukauskas,
SLA. 68 kp. sekr.

EASTON, PA.

Iš SLA. 342 Kuopos Veikimo.

Per pastaruosius kelis metus nebuvo organe „Tėvynėje" matyti jokio veikimo iš musų kuopos. Nežinia, kame priežastis, kad musų darbuotojai nerašė. Kuopoje randasi atsidavusių veikėjų del labo ir gerovės S. L. A. organizacijos ir Auksinio Konkurso.

Kuopa gražiai auga nariais ir finansais. Buvo surengta du piknikai vasaros laiku, kurie buvo pasekmingi. Tam reikalui darbavosi liuosnoriai, įdėdamas daug energijos finansų raštininkas, K. Gedvilas, kuris taipgi yra atsidėjęs darbuotojas del gavimo naujų narių.

Iš Praeito Kuopos Susirinkimo.

Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkas S. Zasitis 1:30 val. popietų. Susirinkime dalyvavo daugiau, kaip du trečdaliai kuopos narių. Tas pasirodo, kad musų kuopos veikėjų darbas neina už dyką.

Atlikus paprastus kuopos reikalus, prieita prie SLA. Centro laiškų. Finansų raštininkas perskaitė laiškus nuo Centro sekretoriaus kaslink vieno kuopos suspenduoto nario, J. Simanausko. Kiek padiskusavus, suteikta J. Simanauskui balsas pasiaiškinti. Jisai atsisakė ir todel reikalas skaitomas baigtu ir minėtas narys lieka suspenduotu metams laiko vienbalsiai. Atsilankė komisija iš kitų Eastone lietuviškų draugijų, kviečiant surengti bendrą balių pasitikimui naujų metų. Kuopa sutiko prisidėti ir išrinkta komisija iš trijų narių.

Draugai ir draugės, SLA. 342 kuopos nariai ir narės — kreipiuos į jus visus, kad pakalbintumet visus savo draugus ir pažįstamus prisirašyti prie SLA., ar atsivestumet į sekantį kuopos susirinkimą, kuris įvyks 6 d. gruodžio, 1936, arba jei žinote norinčių prisirašyti — praneškite man jų antrašus.

Naujas Profesionalas.

Nelabai senai čia apsigyveno lietuvis medicinos daktaras Juozas D. Urbonas, kurio ofisas randasi po numeriu 42 North 3-rd St., Easton, Pa. Jisai kaip lietuviams, taip ir kitataučiams patarnauja nuoširdžiai. **K. Dibulskis,**
SLA. 342 kuopos org.

AŇSONIA, CONN.

Iš SLA. 66 Kp. Susirinkimo.

Lapkričio 7 d. buvo SLA. 66 kuopos susirinkimas. Tarp kitų reikalų išklausyta komisijų raportai iš jų veikimo ir padaryta keli svarbus tarimai.

Likos prisiekdinta 3 nauji nariai ir įteikta jiems paliudymai. Org. J. Radzevičius perstatė dar 2 naujus narius.

Komisija del SLA. Albumo raportavo, kad dar mažai yra nuveikus, bet yra pasirįžus toliau veikti. Kaslink kuopos narių paveikslo įdėjimo į Albumą, tai paaiškėjo, kad su fotografu sutartis padaryta ir šis reikalas bus tuoj baigtas. Delegatai buvę SLA. 4-to apskričio suvažiavime, tarp kitko papasakojo ir apie buvusį incidentą 4-to apskričio išvažiavime. Vienas delegatas net darė užmetimus nekuriems SLA. 4-to apskričio veikėjams. Turėtų buti vengiama, kiek galima, visoki netikslumai apskrity, nes tai erzina narius.

Šis susirinkimas buvo paskutinis šį metą, tai ir kuopos valdyba ateinančiam metui išrinkta. Likosi visi tie patys: J. Marčiulionis pirm., J. Pauža vice-pirm., J. Radzevičius fin. sekr. ir org., J. Bujanauskas protokolų sekr., T. Čaplinskas iždin., S. Trapkauskas ir O. Vailionienė iždo globėjai, A. Jankauskas maršalka.

Taipgi buvo prisiminta, kad viena musų narė Edvyga Cibulskienė spalio 23 d. persiskyrė su šiuo pasauliu, tai atsistojimu likos pagerbta ir išpildyta dokumentai del išmokėjimo jos pomirtinės $600.00.

S. Bujanauskas nuo kitų draugijų užkvietė kuopą prisidėti prie rengimo baliaus, sutinkant naujus metus. Balių rengia visos Ansonijos draugijos. Nutarta prisidėti ir del to reikalo išrinkta komisija: J. Radzevičius ir T. Čaplinskas.

Baigiant susirinkimą, atsilankė vietos lietuvių klebonas kun. Karkauskas ir užkvietė kuopą dalyvauti parapijos fėruose. Nutarta dalyvauti ir paaukoti $10.00.

J. Marčiulionis.

BENTON, ILL.

Svarbus SLA. 156 Kuopos Susirinkimas.

SLA. 156 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 6 d. Tai bus priešmetinis susirinkimas. Meldžiu visų narių į tą susirinkimą atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba sekantiems metams. Taipgi bus ir kitokių reikalų svarstymui.

Nariai ir narės, butinai į sekantį susirinkimą atsilankykite. Kurie neatsilankysite — busite baudžiami sulig SLA. Konstitucijos. Ateidami, atsiveskite ir naujų narių prirašymui prie SLA. 156 kuopos, nes dabar yra gera proga naujiems prisirašyti dykai; viskas ko reikia, tai užsimokėti daktarui $1. Kitą mėnesį reikės mokėti posenovei — pilnas įstojimas. Visi vietiniai lietuviai turėtų šia proga pasinaudoti.

A. Paulavičius,
SLA. 156 kp. sekr.

WATERBURY, CONN.

Klaidos Atitaisymas.

„Tėvynės" 47 num. per klaidą buvo pranešta, kad SLA. 11 kuopos balius įvyks gruodžio 28 d.; **turėjo buti balius įvyks 28 d. lapkričio,** 103 Green St. svetainėj, 7:30 val. vakare. Nariai prašomi tai įsitėmyti ir į balių atsilankyti. Tikietus galima gauti pas rengėjus, J. Kvaraciejų, J. Mikėną ir P. Motiečių bei vaistinėje pas sekr. H. Tareiliutę ir pas valdybos narius.

P. Motiečius,
SLA. 11 kp. koresp.

JULĖ MITRIKAITĖ.

Panelė Julė Mitrikaitė, iš Worcesterio, yra pakviesta dainuoti iškilmingame Susivienijimo 43 ir 365 kuopos 50 metų Jubiliejiniam bankiete, So. Bostone. Panelė Mitrikaitė yra populiari Worcesterio kolonijos veikėja ir puiki dainininkė. Ji visą praeitą žiemą viešėjosi savo tėvų gimtinėj Lietuvoj, lankėsi koncertuose ir pati koncertavo. Už savo puikų dainavimą, Moterų Sąjunga Lietuvoj apdovanojo p-lę Mitrikaitę senovišku puikiu tikru lietuvišku kostiumu. Panelė Mitrikaitė atsivežė iš Lietuvos daug gražių naujų lietuviškų dainų, kurias ji rengiasi padainuoti šiame didžiuliame SLA. 50 metų sukaktuvių bankiete. Jai akompanuos p. Minkienė.

SO. BOSTON, MASS.

SLA. 43 ir 365 Kuopos Rengia Pokilį.

SLA. Jubiliejinis bankietas bus 29 dieną lapkričio, Lietuvių Name, So. Boston, Mass., 6 val. vakare. Jeigu mes kalbam taip garsiai apie musų S. L. A. ir jo 50 metų jubiliejų— ar neverta butų nariams ir narėms pasiklausti savęs, kuomi jie gali prisidėti prie šio jubiliejaus: žodžiais ar darbais. Laikas parodyti savo pareigą ir nors tinkamai paminėti jubiliejų.

Ateikite ir draugus bei gimines atsiveskite į bankietą. Ten išgirsite kalbas musų „Tėvynės" red. S. E. Vitaičio ir Prez. F. J. Bagočiaus ir dainų. Visi, kas tik išgalite, bukite.

Registruokitės pas ponią V. Minkienę arba J. Lekį.

Pokilį rengia SLA. 43 ir 365 kuopos. **S. Mockus.**

CLEVELAND, OHIO.

SLA. 14 Kp. Narių Domei.

Artinasi jau gruodžio antra diena, kuomet kuopa rinks naują valdybą ateinantiems metams. Pareiškimas, kad rinks naują valdybą gal ir atitiks minėtam susirinkimui, nes iš pareiškimų tulų kuopos viršininkų atrodo, kad daugelis šiemet nenori kandidatuoti, nes nekurie ištarnavo jau po keturis ar penkis metus, tai norėtų duoti progą kitiems truputį padirbėti.

Taigi gerb. SLA. 14 kuopos nariai, pasistengkite skaitlingai atsilankyti į tą susirinkimą ir išsirinkti tinkamus narius į valdybą. Padarykime nors šį susirinkimas skaitlingu, nes iki šiol iš apie 230 narių susirinkimuose tematosi vos apie 30.

J. G. Polter,
SLA. 14 kp. fin. sekr.

KENOSHA, WIS.

SLA. 212 Kp. Minės SLA. 50 Metines Sukaktuves.

SLA. 212 kuopa rengiasi paminėti SLA. 50 metines sukaktuves. Ta proga rengia vakarienę, kuri įvyks gruodžio 12 d., German American Home; pradžia 8 val. vakare. Bankietas, šokiai, programas ir gėrimai tik už vieną įžangos dolerį. Tai tikra „surprise party", kuri tęsis iki vėlyvos nakties.

Todel mes, parengimo komisija, prašome savo draugus S. L. A. 212 kuopos narius mums pagelbėti: kožnas nors po vieną tikietą parduokite arba saunusipirkite. Tuomet turėsime skaitlingą burį dalyvių parengime ir visi, kaip vienos motinos vaikai, prie vakarienės, skanaus alučio ir dainų smagiai pasilinksminsime. Prašome visi bendrai pasidarbuoti, kad šis musų žymus parengimas gerai pavyktų ir kad jame kodaugiausia žmonių dalyvautų. Dirbkime visi, kaip vienas, ir savo atsieksime.

C. K. Braze.

ATITAISYMAS KLAIDOS: „Tėvynės" No. 46 rašiau, kad pas mane atsilankė p. Gibavičius, SLA. 10 apskričio pirmininkas; turėjo buti **SLA. 100 kp. pirmininkas.** **C. K. B.**

MT. GREENWOOD, ILL.

Svarbus SLA. 178 Kuopos Susirinkimas.

SLA. 178 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks **gruodžio** 6 d., 1 val. popiet, **F. Žilinsko** svetainėje, 3244 W. 11-th St. Kviečiu visus narius **tame susirinkime butinai dalyvauti, nes** bus renkama kuopos valdyba sekantiems metams.

Sulig SLA. Konstitucijos — visų narių pareiga susirinkimuose dalyvauti; ypač reikia atsilankyti į svarbesnius susirinkimus, kaip pavyzdžiui tokius, kur renkama valdyba ar kiti svarbus reikalai atliekama. Turime išsirinkti tokią valdybą, kuri širdingai rupintųsi kuopos ir visos organizacijos reikalais. Nuo geros valdybos priklauso ir kuopos ateitis bei gyvavimas. Todel butinai bukite sekančiame susirinkime ir išrinkite tokius žmones, kurie, jusų nuomone, toms pareigoms geriausiai tinka.

B. Valentinas.

— Patarkite savo draugams ir pažįstamiems prisirašyti prie Susivienijimo, nes tai yra didžiausia lietuvių apdraudos ir pašelpos organizacija.

PROTOKOLAS

SLA. Pildomosios Tarybos Suvažiavimo, Įvykusio Lapkričio 16—21 dd., 1936 m., SLA. Centro Raštinėje, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

SESIJA PIRMA.

Suvažiavimą atidarė SLA. Prezidentas F. J. Bagočius lapkričio 15 d., 1936 m., 10 val. ryte, SLA. Centro Raštinėje, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Sekretorius M. J. Vinikas peršaukia Pildomosios Tarybos narių vardošaukį. Suvažiavime dalyvauja: Prez. F. J. Bagočius, Vice Prez. J. K. Mažukna, Sekretorius M. J. Vinikas, Iždin. K. P. Gugis, Dakt. Kvotėjas Dr. J. S. Staneslow, Iždo Glob. S. Mockus ir E. Mikužiutė ir Kontrolės Komisijos nariai S. A. Cibulskas ir S. Gegužis.

1. Sekretorius M. J. Vinikas skaito protokolą pereito Pildomosios Tarybos suvažiavimo, įvykusio birželio 27 d., 1936 m., Cleveland, Ohio. Įnešta ir paremta protokolą priimti su tuo pataisymu, kad pereitam suvažiavime išrinkta specialė Pildomosios Tarybos finansų komisija iš Iždin. K. P. Gugio ir Iždo Glob. E. Mikužiutės, toliaus butų vadinama Bondsų Investmentų Komisija. Taipgi kilus klausimui delko nėra įvardinta SLA. Finansų Komisija Bondsų Investmentų Komisijos sudarymo nutarime, kaipo kooperuojanti instancija investmentų reikalais, Pild. Tarybos suvažiavimas šį klausimą išaiškina ta prasme, kad SLA. konstitucija nustato Finansų Komisijai teises ir pareigas ir todel augščiau minėtame Pildomosios Tarybos nutarime nebuvo reikalo Finansų Komisijos pareigas nurodyti. Su čia išvardytu pataisymu ir papildymu protokolas vienbalsiai priimtas.

2. Sekretorius M. J. Vinikas skaito SLA. Pildomosios Tarybos specialius tarimus, padarytus liepos 22 d., 1936 m., sekamais reikalais: 1) Įgaliojimo Illinois Valstijos Apdraudos Direktorių SLA. legaliu atstovu Illinois valstijoje; 2) Iškeitimas Wisconsin Public Service Corporation bondsų; 3) Iškeitimo La Salle Wacker Building Corporation bondsų; 4) Iškeitimo certifikatų Central West Public Service Co. bondsų; 5) Iškeitimo certifikato Federal Public Service Corp. bondsų. Visi šie specialųs tarimai buvo patvirtinti krivulėmis 89, 90, 91, 92 ir 114. Visus išvardintus tarimus suvažiavimas vienbalsiai užgyrė.

3. Prezidentas F. J. Bagočius skaito savo raportą abelnais organizacijos reikalais. Raportas priimtas.

SLA. PREZIDENTO RAPORTAS
Pild. Tarybos Suvažiavimui New Yorke, Lapkričio 16—21, 1936 m.

SLA. PADĖTIS.

SLA. Clevelando Seimui praėjus, musų organizacijos veikėjai ir Susivienijimu užinteresuota, taip vadinama „pašalinė spauda", žymiai aprimo ir dalinai surimtėjo nagrinėdami SLA. reikalus. Politiškos rušies kivirčiai ir narių erzinimai yra nežymųs, ir visko ko mes galime tikėtis ir politiškai nusistačiusių veikėjų ir lietuviškų laikraščių redaktorių prašyti tai, kad SLA. reikalus svarstant, neatsisakant nuo rimtos ir reikalingos kritikos, asmeniškumai ir partyviški ergeliai butų vengiami. Palikus SLA. ramiai nuo visokių partyvių tąsynių, kurios SLA. einant musų organizacijai turi buti svetimos — SLA. viršininkai ir veikėjai galės rimtai dirbti tveriamą darbą ir taisyti praeities klaidas.

VAJUS.

Penkių Dešimtų Metų Jubiliejaus proga Susivienijimas paskelbė Auksinio Konkurso Vajų, kuris baigsis su šiais naujais metais. Vajaus Komisija manė, kad prie nuoširdaus, įtempto darbo visų Susivienijimo veikėjų ir narių, bus galima gauti bent 10,000 naujų narių. Vienok dabar Amerikoje siaučianti bedarbė, piktumai ir kivirčiai pasėti praeity musų „politikierių" ir musų nemokėjimas prieiti prie Amerikoj gimusio jaunimo, kuriam mes Susivienijimą dabar budavojame ir auginame, buvo trys didžiausios periškados musų darbe. Gyvename, darome klaidas ir iš to mokinamės, ir esu tikras, kad ateity nors galimų periškadų ir klaidų išvengsime. Vajaus daviniai dar nėra galutinai suvesti ir dar turime pusantro mėnesio iki jo pabaigai, vienok vis galime numatyti džiuginančias pasekmes: gausime apie 2,000 naujų narių, kurių apie vienas trečdalis yra Amerikoj gimę jaunuoliai.

ALBUMAS.

SLA. Pild. Taryba, pažymėjimui ir įamžinimui musų Susivienijimo 50 metų gyvavimo ir darbo, nutarė išleisti Albumą, kuris organizacijai apsieis apie $8,000.00—$10,000.00. Tai bus monumentalis Amerikos lietuvių darbas. Sykį pasirįžus tokį darbą atlikti, rodos, kad musų Susivienijimo nariai turėtų visi suprasti, kad tai yra rimtas dalykas ir kad jį reikia remti. Vienok patėmijom, kad nekurie veikėjai netik kad nepasiganėdina pasyviais šiame reikale buti, bet tiesiog agituoja prieš Albumą, aiškiai darbą sabotažuoja, ir tai jau tada, kada Albumo darbas yra daugiau kaip įpusėjęs ir kada Susivienijimas yra surinkęs ir išleidęs tukstančius dolerių. Tokie organizacijos narių tarpe pasireiškimai yra netik negeistini, neleistini, bet podraug liudija, kaip sunku yra ką nors didelio ir rimto nuveikti, kada turime skaitytis ir su mažais bei nerimtais organizacijos reikaluose pasireiškimais.

SLA. JUBILIEJUS.

Clevelando Seime, kiek galėjome, pagerbėm ten buvusius SLA. tvėrėjus ir augintojus. Žinau, kad su tuo viskas nepasibaigė, ir žinau, kad Jubiliejaus Komisija ras galimu ir Seime nebuvusius veteranus pagerbti ir jų darbuotę kaip istorijoj, taip ir šeimų bei draugų rateliuose įamžininti.

SLA. FINANSAI.

Musų organizacijos finansų portfolio klausimas dar vis tebėr sunkiausia našta ant dabartinės Pild. Tarybos pečių. Paveldėję daugybę bondsų, kurių vertė rinkoj yra labai nupuolusi, daugybę bondsų, kurie yra defoltuoti arba tiesiog be vertės, dabartinė Pild. Taryba turi kovoti su dažnai bevilčiai atrodančia problema, kaip pagerinti SLA. atsakomybę (solvency) ir susitaikinti su įvairių valstijų Insurance Departamentų reikalavimais. Dabar kilanti bondsų rinka priduoda vilties, vienok mes turime nusikratyti daug bevilčių bondsų ir juos pakeisti, kiek galima, į bondsus, kurie iš ekonominio ir finansinio atžvilgio turi geresnes galimybes ateity.

SLA. MORTGIČIAI.

Visi dabartinės Pild. Tarybos suteikti mortgičiai yra pilnoj tvarkoj: užsimoka į laiką nuošimčius, taksus, etc., ir galima drąsiai tvirtinti, kad yra 100%. Gaila, kad to paties negalima pasakyti apie pirmiau suteiktas šios rušies paskolas. Dabar SLA. turi jau suvirš 20 forklozuotas nuosavybes, kurios sudaro rimtą problemą tvarkyme ir rehabilitacijoj. Su žymiai kilstančia nejudomosios nuosavybės vertybės rinka, galime tikėtis, kad SLA. gal ir nenustos tiek daug, kiek pirmiau buvo numatyta. Vienok Pild. Taryba susiduria su labai keblių taip perimtų nuosavybių tvarkymo klausimu. Gal rasime budą, kad tokių nuosavybių tvarkyme ir prižiurėjime galėtume gauti pagelbą ir vietinių SLA. apskričių ir kuopų.

„TĖVYNĖS" REIKALAI.

„Tėvynė" vis dar rodo nedateklius, nežiurint visų dedamų pastangų išlaidas sumažinti. Veikėjų ir narių tarpe kilo įvairus sumanymai, kuriuos sutraukoje galiu paduoti esant sekančiais:

1. „Tėvynė" jokiu budu neturi buti mažinama arba jos leidimas retinamas.

2. Jei galima, pakeisti „Tėvynę" į žurnalo formą, nes nors išleidimas apsieitų kiek daugiau, bet butų galimybė gauti nacionalius apgarsinimus, kaip gauna „Moose", „Fraternal Monitor" ir panašųs fraternaliai leidiniai, bus teigiamesnė.

3. Pageidaujama „Tėvynė" žurnalo formoj daugiausiai del to, kad svarbųs straipsniai, atskaitos, etc., nebut numesti. Dabartinėj formoj „T." yra sunku rinkti į kompletus; žurnalo formoj rinktų diduma SLA. narių.

Šiame reikale gal but gerai atsiklausti narių informalio referendumo keliu?

NESUSIPRATIMAI KONSTITUCIJOS KLAUSIME.

Daug nesmagumų pridarė nesenai ir naujai kilęs klausimas musų konstitucijos aiškinimo, reikale priėmimo naujų narių, svarbiausiai karakteriaus arba „tinkamumo" reikale. Šis dalykas turi buti tuojau sureguliuotas, kad nedavus progą arba priežasties kilstantiems musų organizacijoj ginčams ar kivirčiams.

RAPORTAS PAVESTŲ REIKALŲ.

1. Jono Kopusto pomirtinės klausimas dar neišrištas, nes Lietuvos Generalinis Konsulatas dar nėra gavęs vėliausių instrukcijų nuo užinteresuotų asmenų.

2. Prano Mikužo pomirtinės klausimas dar nėra baigtas, nors šiame reikale turiu jau suvirš 400 lapų korespondencijos, dokumentų, etc. Užinteresuoti asmenys negali susitaikyti ir numatoma, kad reikalas atsidurs teisme.

3. Marcella Stanawhite pašelpos išmokėjimo klausimas dar nebaigtas, nors ši buvusi narė jau buvo pas penktą advokatą ir tuomi buvo priežasčia bereikalingų sugaiščių ir išlaidų.

4. Bylos su Worcesterio vadinamais „bolševikais" reikalas dar nebaigtas galutinai: esu tikras, kad iki sekančiam Pild. Tarybos susirinkimui galėsiu galutinai raportuoti. Dabar galiu pabrėžti, kad SLA. išėjo pergalėtoju svarbiausiuose klausimuose, kaip yra užrekorduota Massachusetts Supreme Judicial Court Raportuose.

5. Buvusio „Vienybės" namo remontas suteikė Pild. Tarybos komisijai, kurios nariu aš esu, daugiau rupesčio, kaip kitos panašios problemos. Prieš mus stovi sekančios alternatyvos: 1) Visiškai apleisti tą laužą ir nuo knygų nurašyti apie $33,000.00 nuostolių; 2) Perbudavoti namą, kas apsieis Susivienijimui apie $45,000.00 daugiau, arba bent tiek; 3) Pataisyti namą, su išlaidomis apie $25.00.00. Reikalas yra taip keblus ir atsakomybės reikalaujantis, kad „Vienybės" namo komisija, laikiusi kelis susirinkimus ir visapusiškai reikalą aptarusi, atsisakė veikti ir nutarė reikala perduoti visai Pildomąjai Tarybai.

F. J. Bagočius,
SLA. Prezidentas.

4. Vice Prezidentas J. K. Mažukna išduoda raportą žodžiu iš jam pavestų darbų ir jo urėdo pareigų. Raportas priimtas.

5. Sekretorius M. J. Vinikas skaito savo raportą iš viso organizacijos stovio. Nebaigus Sekretoriui raportą skaityti, Prezidentas pirmą sesiją uždarė 1 val. popietų, paskelbdamas, kad antra sesija prasidės 2 val. popietų.

(Daugiau bus)

JUOZAS MIKELIONIS, JR.

SLA. 50 kuopos narys ir iš tarpo suvirš 300 aplikantų išlaikė geriausiai Civil Service kvotimus ir tuojau tapo paskirtas reguliariu laiškanešiu Binghamtone. Jis yra sunus Juozo ir Elzbietos Mikelionių, kurie irgi per daug metų SLA. 50 kuopoj darbuojasi.

MINERSVILLE, PA.
SLA. 13 Kp. Susirinkimas.

„Tėvynės" numery 47, skelbiant SLA. 13 kuopos susirinkimą, įvyko klaida: buvo pasakyta, kad susirinkimas įvyks gruodžio 16 dieną, o turėjo buti — **gruodžio 6 dieną.** Todel dar kartą kviečiu visus narius į tą susirinkimą atsilankyti. Tame susirinkime bus renkama kuopos valdyba sekantiems metams ir išduota raportas parengimo, kuris įvyks lapkričio 23 dieną.

Visi nariai ir narės, butinai atsilankykite į SLA. 13 kuopos susirinkimą gruodžio 6 dieną.

Jurgis Klimas,
SLA. 13 kp. pirm.

NEKROLOGAI

CLEVELAND, OHIO.
A. a. Stasys Banis,
SLA. 14 Kp. Narys.

Stasys Banis numirė 1 d. lapkričio ir palaidotas 5 d. lapkričio.

Kadangi velionis jokių giminių Amerikoje neturėjo ir kadangi savo pomirtinę buvo aprašęs kuopai, tai kuopa laidotuvėmis ir rupinosi.

Sulig man surinktų žinių, velionis paėjo iš Kauno rėd., Vilkmergės apskr. ir turėjo 5 brolius ir seseris Lietuvoje. Man su juo išsikalbėjus praeitą vasarą, aiškinosi, kad Amerikoje jokių giminių neturi.

Turto jokio nepaliko; taip man aiškino žmonės, pas kuriuos jis uky per paskutinius 22 metus dirbo.

Spalio 31 d. vakare, einant linkui ukio, kur velionis dirbo, ant jo užvažiavo automobilis. Po to tuojau nuvežtas į ligonbutį, kur sekančios dienos ryte numirė. Jam buvo perskriosta galva ir ranka bei koja sulaužyta. Žmogų, kuris velionį Baną pervažiavo, policija išteisino. O žmonės, pas kuriuos jos dirbo, neapsiėmė rupintis laidotuvėmis.

Iš šito atsitikimo yra geras pavyzdis ne vienam musų tautiečių: nežiurint, kokį išskaičiavimą turėtų apdraudos klausime — turėtų neužmiršti, kad reikia prigulėti ir prie savųjų, nes jie kad ir paskutinėj valandoj stengiasi patarnauti. Pavyzdžiui ir šiame atsitikime: kada velionis numirė, tai žmonės, pas kuriuos jis gyveno, turėdami mano antrašą ir telefono numerį šaukėsi pas mane tame reikale, bet, ant nelaimės, aš buvau išvažiavęs į Pittsburgho apylinkę, tad negaudami atsakymo — kuną atidavė į County Morgue. Man parvažiavus lapkr. 1 d. nakčia, radau kortukę, paliktą su žinia apie atsitikimą. Tuoj ryte pašaukiau juos del daugiau informacijų. Paaiškėjo, kad velionio jokio turto jie nėra suradę ir kad sulig jų žinios Susivienijimo apdrauda yra aprašyta kuopai, tai ir palieka kuopai rupintis. Suprantama, tuoj reikėjo duoti žinią kuopos pirmininkui, graboriui, nuvažiuoti su graboriumi į Morgue, išgauti kuną ir toliau rupintis laidotuvėmis, kas, žinoma, kainavo mano dienos darbo uždarbį, kurį gal ponas Dievulis kada nors užmokės.

Velionis buvo apsidraudęs ant $150.00. Iš tų pinigų graborius padarė tokią atskaitą: Už laidotuves su grabu ir aprengimu $115.00, kapinės $25.00, ambulance, kuris nuvežė į ligonbutį ir iš ligonbučio į Morgue $10.00; viso $150.00. Dar bila yra už ligonbutį $10.45, ką apsiėmė užmokėti velionio darbdaviai, aiškindami, kad jo dar tiek likę uždirbta pas juos.

Varde SLA. 14 kuopos, dėkoju visiems grabnešiams, Jonui Brazauskui, P. Jasulaičiui, Juodišiui ir kitiems, kurių vardų nebeatmenu.

Lai buna a. a. S. Baniui lengva šios šalies žemelė.

Jonas G. Polteris,
SLA. 14 kp. fin. rašt.

WESTVILLE, ILL.
A. a. Jonas Raulinaitis,
SLA. 29 Kuopos Narys.

A. a. Jonas Raulinaitis su šiuo pasauliu persiskyrė spalio 11 d., sulaukęs 49 metus amžiaus. Dideliame nuliudime velionis paliko savo žmoną, 3 sunus ir 2 dukteris. Taip pat velionis turėjo 2 seseris, kurios gyvena Georgetown, Ill. ir du brolius, kurių vienas gyvena Shenandoah, Pa., o kitas Lietuvoje.

Velionis jau keli metai nesveikavo, o pastarus ištisus metus nedirbo, gydėsi, bet nieko negelbėjo. Velionis buvo linksmo budo ir su visais gražiai sugyveno, todel ir prie jo grabo buvo daugybės gėlių vainikų, kuriuos susiuntė giminės, draugai ir pažįstami.

Velionis palaidotas spalio 15 dieną. Laidotuvėse dalyvavo gražus žmonių burelis. Kadangi velionis prigulėjo prie SLA. ir Šv. Petro ir Povilo draugystės, tai draugystė išrinko šešis grabnešius, kurie velioniui suteikė paskutinį patarnavimą. Prie namų buvo nutraukta paveikslai.

Velionis palaidotas su bažnytinėmis apeigomis iš Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčios. Kun. Viportas pasakė labai gražų pamokslą ir gėdulingas pamaldas atlaikė. Palaidotas Greenwood kapinėse, labai gražioje vietoje — ant kalnelio.

Ilsėkis mųs brangus tėveli ir vyre šaltoje žemelėje ir lauki mųs pas tave ateinant.

Šia proga aš Ona Raulinaitienė ir visa velionio šeima dėkuojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems už gėles ir suteikimą paskutinio patarnavimo mano vyrui a. a. Jonui Raulinaičiui. Ačiu kun. Viportui už gražų pamokslą ir atliktas bažnytines apeigas; ačiu graboriui J. Urbui už gražų patarnavimą; ačiu visiems SLA. nariams, kurie mano vyro laidotuvėse dalyvavo ir bent kuo prisidėjo.

Ona Raulinaitienė.

PRANEŠIMAS SLA. 39-TO SEIMO DELEGATAMS.

Šiuo pranešu, kad pas mane dar randasi SLA. praeito Seimo paveikslų, kaip tai: trauktų prie Lietuvių Salės ir Lietuvių Kulturiniame Daržely. Paveikslai nebrangus — tik vienas doleris.

Kas iš delegatų ar šiaip S. L. A. narių bei lietuvių norėtumet vieną tų paveikslų įsigyti — malonėkite prisiųsti dolerį sekamu antrašu, o paveikslas jums bus tuojau prisiųstas: **Bartkus, 1197 E. 79-th St. Studio, Cleveland, Ohio.**

SLA. 50 Metinės Sukaktuvės Minėta Per Radio

BROOKLYN, N. Y. — Čia Susivienijimo 50 metinės sukaktuvės minima iškilmingai: Lapričio 29 dieną Ukrainų salėje bus viešas to didžiulio įvykio paminėjimas: bus koncertas, prakalbos ir šokiai, o lapkričio 21 dieną, sukaktuvių proga per du lietuvišku programu — pp. Ginkaus ir Matusevičiaus — „Tėvynės" štabo narys, P. Bajoras pasakė tam tikslui pritaikintą prakalbėlę, kurią čia talpiname.

Penkiosdešimtys metų atgal daugelis mųs dar nebuvome gimę. Penkiosdešimtys metų atgal daugelis mųs nė nepagalvojome, kad mums reikės svetimame krašte gyventi, čia savo šeimas auklėti ir, greičiausiai, šio krašto žemėje suputi. Tačiau, penkiosdešimtys metų atgal daugelis lietuvių, negalėdami pakęsti svetimo jungo savoje tėvynėje, ar ieškėdami geresnio gyvenimo — vyko į svetimus kraštus. Vyko, daugiausiai, į Amerikos Jungtines Valstijas. Ir, penkiosdešimtys metų atgal šiame krašte lietuvių buvo jau tiek, kad jie turėjo vieną-kitą lietuvišką draugiją, vieną-kitą lietuvišką laikraštį ir čia tvėrė savotišką kulturinį gyvenimą.

Tiek laiko atgal, kilo sumanymas esamas pašelpines draugijas suvienyti į vieną bendrą kuną, kad jis galėtų pasekmingiau veikti kaip del čionaitinių lietuvių, taip ir del tų savo brolių, kurie senoje tėvynėje sveti mą jungą neša. Iš tos kilusios minties išsivystė organizacija — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kuri šiandien yra didžiausia ir turtingiausia lietuvių organizacija visame pasauly ir kuri šį mėnesį mini savo 50 metines gyvavimo sukaktuves.

Kas gi tas Susivienijimas Lietuvių Amerikoje? Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra fraternalė, apdraudos, pašelpos, labdarybės, kulturos ir lietuvybės organizacija. Susivienijimui per tą laikotarpį teko eiti nelygiais gyvenimo keliais. Jis visko matė, visko pergyveno. Audrų ir nemalonumų patyrė. Bet šiandien Susivienijimas jau turi apie 370 kuopų, kurios randasi virš 300 miestų ir miestelių Amerikoje ir Kanadoje, kur tik lietuviai gyvena. Susivienijimas turi apie 2,000,000 turto. Jo narių skaičius siekia virš 16,000, kurių tarpe yra apie 1,000 Amerikoje gimusių ir augusių bei augančių energingų lietuvių.

Ką Susivienijimas per tuos penkiasdešimtis metų veikė ir nuveikė? Kada Lietuva neturėjo spaudos — Susivienijimas padėjo kovoti, kad tą spaudą atgavus. Kada Lietuva buvo svetimųjų pavergta — Susivienijimas padėjo laisvę atgauti. Kada Lietuvai buvo reikalinga medžiaginė parama — Susivienijimas ir jo nariai gausingą pagelbos ranką ištiesė.

Savo nariams Susivienijimas jau yra išmokėjęs milionus dolerių pašelpomis, pomirtinėmis ir labdarybe. Susivienijimo kuopos gyvai darbuojasi labdarybėje, kulturoje ir socialiuose veiksmuose. Susivienijimas rupinasi čia gimusio jaunimo lietuvinimu. Susivienijimo nariui pasimirus, Susivienijimas miru siojo šeimoms moka nuo 100 iki 5,000 dolerių pomirtinės. Moka taipgi savo nariams nuo 6 iki 12 dolerių savaitėje ligoje pašelpos. Savo nariams ar narių šeimoms teikia paramą, jei tokia parama buna reikalinga. Susivienijimas gelbsti jaunuoliams išeiti augštuosius mokslus. Susivienijimas yra išleidęs nemaža lietuviškų knygų ir dabar leidžia savaitinį laikraštį „Tėvynė", kurę savo nariams siuntinėja už dyką.

Kiek Susivienijimas per tuos penkiasdešimtis metų nuveikė, čia, šioje trumpoje prakalboje juk nesuminėsi. Žodžiu sakant, jis nuveikė daug. Tai gerai žino jo nariai, kurių gal ne vienas šių mano žodžių dabar klausosi. To laipsnio Susivienijimas nepasiekė viena diena — kaip žinome, ėmė penkiasdešimtis metų. Bet šiandien Susivienijimas tais savo darbais gali pasididžiuoti. Jo nariai taipgi gali išdidžiai pasisakyti, kad prie Susivienijimo, šios garbingos organizacijos, priklauso. Jie gali pasididžiuoti, kad yra nariais tos didelės ir garbingos šeimos, kuri rimtai, tikrai lietuviškai savo reikalus tvarko ir kur kiekvienam lietuviui yra vietos.

Minėdami Susivienijimo 50 metines sukaktuves, mes ačiuojame tiems veteranams, kurie daug darbo ir truso pridėjo Susivienijimą tverdami ir augindami. Tiems jo darbuotojams, kurie jau iš musų tarpo į amžinastį pasitraukę — lai buna lengva svetimoji žemelė, o mes jų darbus ilgai minėsime. Minint šias sukaktuves, palinkėkime Susivienijimui augti, bujoti ir po savo galingu sparnu dar daugiau lietuvių sukviesti ir juos tėviškai priglausti. Vienybė — musų galybė! Palinkėkite tad musų pagyvenusiam Susivienijimui dar daugiau drąsos, dar stipresnės valios ir dar daugiau ir kilnesnių darbų ateity nuvekti.

Lai gyvuoja Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, 50 metų sulaukęs!

Viešas Ačiu

Spaudžiu dešiniąją ranką tiems, kurie mano sielą ir fizines jėgas atjaunino.

Mes vis dar nevisai nusikratę nuo prietarų ir burtų. Skaitom save civilizuotais, pasiekę augštą kulturą, bet primink kam numerį 13, tai jis išverčia akis it baimės apimtas.

Štai koks supuolimas su „nelaimingu" numeriu 13. Mano motina turėjo 13 kudikių. Kaip neskaityk iš apačios, ar iš viršaus aš buvau pačiame vudury, tai yra 7-tas kudikis ir po mano atsiradimo dar pribuvo šeši. Mes visi augom linksmi ir sveiki.

Likimas įsodino mane Baltimorėn, Md. penktadieny 13 d., kaipo emigrantą. Tapau įrašytas į SLA. Centro knygas penktadieny 13 dieną ir mano Centro No. 13.

Šiandien penktadienis, 13 diena lapkričio. Ryte 5 valandą linksmas ir smagiai išsimiegojęs išlipau iš lovos. Apsirengiau, apžiurėjau savo namiškius (kanarkas ir kiniškos veislės šuniukus), išsiviriau kavos ir sėdau pusryčiauti ir sykiu savo korespondencijas, kurios tilpo tos savaitės laikraščiuose skaitau. Nei nepajutau, kad jau ir 8 val. ryte. Reiškia, jau reikia atidaryti „gydytojo ofisą". Atidariau ir laukiu pacientų, kuriems buvo įsakyta nesivėluoti ir pributi nustatytu laiku. Tik staiga prisiminiau, kad p. K. Augustui, „Naujienų" redakcijos štabo nariui, yra pasiųstas rašinėlis apie Kupiškį ir apie p-lės Mikos Glemžaitės Albumą. Skambinu telefonu ir jis man atsako, kad viskas tvarkoje, savo laiku bus patalpinta „Naujienų" skiltyse, bet, štai, jis sako: „Palaikyk virvę" telefono. Laikau! „Kame reikalas". „Alio, ar čia daktaras?" „Taip, jis pats". „Ponia Jurgelionienė kalba. Daktare atvažiuok į „Naujienų" ofisą valandžiukei". „Gerai".

Nuvykstu į „Naujienų" ofisą ir užvedu kalbą su p. Jurgelioniene apie Laisv. Etinės Kulturos reikalus. Užbaigęs kalbą, atsistoju ir noriu sakyti „good bye". Bet štai surprizas — „Naujienų" vardu man dovana — **auksinė plunksna su įbrėžtu vardu** ir vizitinė kortelė, ant kurios parašyta sekanti žodžiai:

„Dr. A. L. Graičunui,
3310 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

Didžiai gerbiamas Daktare:

Įteikdamos šią dovanėlę Tamstai, „Naujienos" reiškia savo nuoširdžią padėką nenuilstančiam spaudos darbuotojui ir linki ilgiausių metų.

P. Grigaitis,
„N." Redaktorius.

Penktadienis 13 lapkričio, No. 13 gauna dovaną! Ne bile kokią, bet brangią dovaną ir tai nuo „Naujienų" štabo...

Pasijaučiau laimingiausias pasauly asmuo. Nors imk ir išbučiuok pasaulį!

Ir kas gal sakyti penktadienis 13 diena, tai nelaiminga diena — kai kam, bet ne man!

Todel šiuo lai bus leista viešai paačiuoti Tamstai, Daktare P. Grigaiti, ir visiems tiems, kurie prisidėjo mano sielos ir fizinės jėgos atjauninime ir laimingiausiu pasauly sutvėrimu mane padaryti.

Dr. A. L. Graičunas.

SLA. Pildomosios Tarybos Ir Pastoviųjų Komisijų Adresai

Pildomoji Taryba:

Adv. F. J. Bagočius, Prezidentas,
253 W. Broadway, So. Boston, Mass.

J. K. Mažukna, Vice Prezidentas,
1325 W. North Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

Dr. M. J. Vinikas, Sekretorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Adv. K. P. Gugis, Iždininkas,
3323 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Dr. J. S. Staneslow, Daktaras Kvotėjas,
95 N. Main St., Waterbury, Conn.

S. Mockus, Iždo Globėjas,
726 E. 7-th St., So. Boston, Mass.

E. Mikužiutė, Iždo Globėja,
2121 N. Western Ave., Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

Adv. J. J. Grish,
4631 So. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

J. Milianskas,
626 Woodward Ave.,
McKees Rocks, Pa.

W. M. Amsie,
24 So. Monroe Terace,
Dorchester, Mass.

Apšvietos Komisija:

Adv. Kl. Jurgelionis,
3407 S. Lowe Ave.,
Chicago, Ill.

Adv. N. Rastenis,
501 Hearst Tower Bldg.,
Baltimore, Md.

A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.,
Newark, N. J.

Finansų Komisija:

J. P. Varkala,
3241 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

J. Marcinkevičius,
4508 — 8-th Ave.,
Kenosha, Wis.

A. J. Zalatorius,
827 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.

Labdarybės Komisija:

Dr. M. J. Vinikas,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.

Mrs. F. G. Edkins,
1418 Muskegon Ave.,
Grand Rapids, Mich.

V. J. Količienė,
2124 Forbes St.,
Pittsburgh, Pa.

Kontrolės Komisija:

S. Gegužis,
38 So. Main St.,
Mahanoy City, Pa.

T. Matas,
43 Fox Street,
Waterbury, Conn.

S. Cibulskis,
502 Hanson Ct.,
Far Rockaway, N. Y.

Sveikatos Komisija:

Dr. A. Montvidas,
2400 Madison St.,
Chicago, Ill.

Dr. S. A. Slakis,
6733 Crandon Ave.,
Chicago, Ill.

Dr. P. Zalatorius,
6600 So. Artesian Ave.,
Chicago, Ill.

SLA. Stovio Skundų ir Apeliacijų Komisija:

Adv. K. Kalinauskas,
33 Rosement St.,
Dorchester, Mass.

J. Tareila,
85 Vernon St.,
Waterbury, Conn.

S. Bakanas,
2404 Charles St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Jaunuolių Komsija:

K. Steponavičius,
4142 Archer Ave.,
Chicago, Ill.

K. Michelsonas,
741 McDonough St.,
Brooklyn, N. Y.

J. Valaitis,
676 Driggs Ave.,
Brooklyn, N. Y.

Įvairios žinios

SO. BOSTON, MASS.

Generalis Konsulas S. Bostone.

Generalis Konsulas p. J. Budrys bus Bostone 12—13 gruodžio. 13 d. gruodžio, Lietuvių Name, popietų kalbės Vilniaus Vadavimo Sąjungai. Vakare, konsulo pagerbimui, bus bankietas. Visi lietuviai sutartinai dirbkime, kad ta diena butų musų Vilniaus šventė.

Pagerbkime musų konsulą, kuris yra vienas iš žymiausių lietuvių tautos darbuotojų.

S. Mockus.

WILKES BARRE, PA.

Rooseveltas Rašo Lietuviams.

Lietuvių demokratų viršininkų susirinkimas įvyko lapkričio 12 d., adv. J. Lopatto kambariuose, 715 Miners Bank Bldg. Šiame susirinkime dalyvavo visi valdybos nariai ir keletas svečių. Nutarta musų gerbiamam lietuviui Dr. A. J. Valibus surengti pagerbimo vakarėlį. Kaip žinome, Dr. Valibus išrinktas į Pennsylvania valstijos legislaturą. Tuo išrinkimu mes didžiuojamės ir todel rengiamės Dr. Valibų tinkamai pagerbti.

Beje, priėjus prie laiškų skaitymo, adv. J. S. Lopatto perskaitė laišką, gautą iš Jungt. Valstijų prezidento F. D. Roosevelt. Kadangi prezidentas laiškus ne visiems, ypač lietuviams, rašinėja, todel jį, kaipo tokį čia ir noriu patalpinti. Laiškas seka:

The White House of
Washington.

Dear Mr. Lopatto:

It is indeed encouraging to receive the assurance of support and loyalty, which you convey in your telegram of October the twenty-fifth advising me that the Lithuanians of Luzerne County have endorsed my candidacy for re-election 100%.

While I prefer to regard their action first as a pledge of support to the administration, I also desire to assure of my confidence in my leadership which their action attests.

Yours very truly
Franklin D. Roosevelt.

Dr. Valibui pagerbti vakarėlis įvyks lapkričio 30 d. Visi esate kviečiami tame vakarėly dalyvauti ir tikietus nusipirkti išanksto. Tikieto kaina tik $1.25.

Jonas Andriušis.

CHICAGO, ILL.
Lietuvių Moterų Piliečių Lygos Darbuotė.

Nors šios organizacijos svarbiausias tikslas yra rupintis moterų pilietybės reikalais, bet ji neatsilieka ir nuo kulturinių darbų. Štai, gruodžio 5 ir 6 dd., 1936 m., Sandaros Svet., 814 W. 33rd St. rengia puikų bazarą, kurio pelnas yra skiriamas Pittsburgho Universitete Lietuvių Kambario naudai. Tai yra girtinas ir remtinas darbas.

Todel visuomenė yra prašoma šį darbą paremti, kas pinigiška auka, kas įvairiomis dovanomis bei atsilankymu į parengimą. Dovanas bei aukas prašome siųsti pirmininkės M. Zolpienės vardu, 3562 So. Halsted Sa., arba tiesiai į bazaro vietą augščiau pamnėtu antrašu. Bazaras prasidės 2 val. popiet.

Ligšiol yra surinkta dovanų per p. Andriulienę iš šių geros valios asmenų bei įstaigų: M. Olijošaitė, J. Žalimas, E. Valiužis, K. Virkitis, Krivickis, N. Medalinskienė, K. Kesper, K. Balchunas, F. Salamonavičius, J. Kulis, Baltic Import Co., Mrs. Benikaitis, Progress Furniture Co., Barnys Dress Shop, Steponaitienė, V. Stasiulis, Petrauskas, Star Co., A. N. Junevich, Broch, M. Adamaitis, Mrs. Budrick, P. Sesser, Moskulonis, B. Kenns, Romova Tavern, Malalo, T. Baublienė, Mrs. Sirus ir Clara Millniny.

Už bent kokį prisidėjimą prie šio prakilnaus darbo L. M. P. Lyga taria širdingą ačiu.

P. Gribienė.

300,000,000 SVARŲ DŽIOVINTO PIENO.

AALANTIC CITY, N. J. — Neseniai čia įvykusioje pieninkystės industrijos parodoje, pieninkystės išdirbimo prezidentas, G. E. Wahis, pareiškė, kad dabar Amerikoje kasmet sudžiovinama apie 300,000,000 svarų pieno, kuris vėliau, miltelių pavydale, naudojamas kudikių maistui, pridėčkams saldainius darant ir kepimui. Iki 1916 m. pieno budavo sudžiovinama tik apie 16,000,000 svarų kasmet, bet nuo to laiko pieno džiovinimas pradėjo smarkiai kilti ir šiais metais pasiekė 300,000,000 svarų čiukuro.

NAUJAS KLAIPĖDOS KRAŠTO GUBERNATORIUS PERĖMĖ PAREIGAS.

KAUNAS. — Ligšiolinis Klaipėdos krašto gubernatorius inž. Vladas Kurkauskas atsistatydino. Nauju Klaipėdos krašto gubernatorium yra paskirtas diplomuotas teisininkas Jurgis Kubilius. Buvęs gubernatorius V. Kurkauskas dabar yra paskirtas Lietuvos prekybos ir pramonės rumų pirmininku, be to, jis yra dabartinio Lietuvos seimo atstovas. Naujasis gubernatorius Jurgis Kubilius spalio 17 d. jau parėmė Klaipėdos krašto gubernaturą ir pradėjo eiti savo pareigas.

LIETUVIŠKAS MARIONIETČIŲ TEATRAS VYKS Į AMERIKĄ.

KAUNAS. — Lietuvoje jau antri metai veikia marioniečių, arba lėlių teatras, kuris daugiausia skiriamas vaikams. Šis teatras tiek Kaune, tiek ir kitose Lietuvos vietose turi gražaus pasisekimo. Į jo vaidinimus suvedami visi apylinkių vaikai. Paskutiniuoju metu teatras gavo pakvietimą apsilankyti Amerikos lietuvių kolonijose ir ten suruošti kelis vaidinimus. Teatras į Ameriką žada vykti, tačiau pirmiau nori dar praturtinti savo repertuarą, paruošdamas kelis naujus vaidinimus. Jeigu bus galutinai susitarta, tai marioniečių teatras į Ameriką išvyktų ateinantį pavasarį ir ten gastroliuotų per visą vasarą.

Kuopų Susirinkimai

New York, N. Y. SLA. 126 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 dieną, 8 valandą vakare, SLA. Centro Raštinėje, 307 West 30-th St., New York City. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi turime ir kitų svarbių reikalų apsvarstymui. Neužmirškite užsimokėti mėnesines mokestis, kad neliktumet suspenduoti, o vėliaus išbraukti iš organizacijos. Atsiveskite savo draugus, drauges ir pažįstamus prirašyti prie SLA. 126 kuopos.

A. Pupeliutė — sekr.

McAddo, Pa. SLA. 54 kuopos metinis susirinkimas įvyks 6 d. gruodžio, 1 val. popietų, paprastoj vietoj. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi yra ir kitų svarbių reikalų aptarimui del kuopos naudos.

Juozas Kreipavičius — sekr.

Thompsonville, Conn. SLA. 113 kuopos metinis susirinkimas įvyks 6 d. gruodž., 2 val. popietų, 34 Pearl St. svetainėj. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama 113 kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 113 kuopos. Neatsilankiusieji busite baudžiami sulig konstitucijos patvarkymo.

A. K. Brazinskas — sekr.

Cleveland, Ohio. SLA. 136 kuopos metinis susirinkimas įvyks 1 d. gruodžio, 7:30 val. vakare, Lietuvių Svetainėj. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Neatsilankiusieji busite baudžiami sulig konstitucijos patvarkymo.

S. Čerauka — pirm.

New Haven, Conn. SLA. 142 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 2 d., paprastoj vietoj, 7 valandą vakare. Visi nariai turime dalyvauti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi užsimokėkite mėnesines duokles už šiuos metus.

M. Kvaratiejus — sekr.

Springfield, Ill. SLA. 275 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 13 d., paprastu laiku ir paprastoj vietoj. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Ateidami atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 275 kuopos. Taipgi bus apkalbėta prigulėjimo prie 9 apskričio reikalas ir kiti reikalai aptariami.

C. Joseph — sekr.

So. Chicago, Ill. SLA. 74 kuopos metinis susirinkimas įvyks 2 d. gruodžio, 7 val. vakare, Besmer Park svetainėj, 89 Muskigon Ave., ant antrų lubų, No. 4. Kviečiami visi nariai ir narės butinai atsilankyti, nes bus daug svarbių reikalų aptarimui. Taipgi bus renkama 74 kuopos valdyba 1937 metams. Ateidami atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 74 kuopos. Neužmirškite užsimokėti mėnesines duokles už šiuos metus. Neatsilankiusieji busite baudžiami sulig konstitucijos patvarkymo.

M. Muižia — sekr.

Plymouth, Pa. SLA. 246 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks 6 d. gruodžio, 2 val. popietų, paprastoj vietoj. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Neatsilankiusieji busite baudžiami sulig konstitucijos patvarkymo.

K. Gaidžiunas — sekr.

Cleveland, Ohio. SLA. 14 kuopos susirinkimas įvyks 2 d. gruodžio, paprastoj vietoj ir paprastu laiku. Visi nariai ir narės dalyvaukite, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Ateidami atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 14 kuopos, nes iki sekamo susirinkimo gali įstoti už pusę įstojimo, o vėliaus reikės mokėti pilnas įstojimas.

Jonas G. Polter — sekr.

Castle Shannon, Pa. SLA. 266 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 1 val. popietų, paprastoj vietoj. Visi nariai malonėkite pributi, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Ateidami atsiveskite savo draugus prirašyti prie kuopos, nes dabar gali įstoti už pusę įstojimo. Taipgi kuris narys prirašys naują narį, gaus 1 dolerį iš kuopos, nes tokis nutarimas kuopos yra padarytas.

P. Laurinaitis — sekr.

Harvey, Ill. SLA. 289 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks 3 d. gruodžio, 7:30 val. vakare, Sematavičiaus svetainėj, 15609 So. Halsted St. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi turime ir kitų svarbių reikalų aptarimui. Neužmirškite užsimokėti mėnesines duokles už šiuos metus, atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 289 kuopos.

A. L. Skirmontas — sekr.

Akron, Ohio. SLA. 354 kuopos susirinkimas įvyks 6 d. gruodžio, paprastu laiku ir paprastoj vietoj. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi turime ir kitų svarbių reikalų aptarimui. Neužmirškite užsimokėti mėnesines mokestis už šiuos metus.

J. V. Ramoška — sekr.

Los Angeles, Cal. SLA. 75 kuopos susirinkimas įvyks 11 d. gruodžio, 7 val. vakare, paprastoj vietoj, 432 S. Main St. Visi nariai ir narės malonėkite pributi į šį priešmetinį susirinkimą, nes yra daug reikalų aptarimui. Taipgi bus renkama kuopos valdyba 1937 metams Užsimokėkite mėnesines mokestis, kad neliktumet suspenduoti. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 75 kuopos, nes tai yra jusų, kaipo narių, butina pareiga tai padaryti.

K. Lubin — sekr.

Wilkes Barre, Pa. SLA. 115 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., svetainėje 318 E. Market St., 1 val. popietų. Kviečiami visi nariai ir narės atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi yra ir kitų reikalų aptarimui. Neužmirškite užsimokėti mėnesines mokestis, kad neliktumet suspenduoti.

J. Kiguolis — sekr.

Plains, Pa. SLA. 110 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 dieną, 2 val. popietų, Lietuvių Piliečių svetainėje. Kviečiami visi draugai ir draugės atsilankyti, bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi yra ir kitų reikalų aptarimui. Išgirsite delegatų raportą iš 7-to apskričio suvažiavimo.

Julius Matukaitis — sekr.

Perth Amboy, N. J. SLA. 138 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 2 val. popietų, paprastoj vietoj. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi užsimokėkite užvilktas mėnesines duokles už šiuos metus. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 138 kuopos.

K. Saksinskas — sekr.

Nanticoke, Pa. SLA. 12 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks lapkričio 30 d., 7:30 val. vakare, paprastoj vietoj. Visi draugai nepamirškite atsilankyti, nes yra svarbių reikalų aptarimui. Ateidami atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie SLA. 12 kuopos.

B. Kvedaravičius — sekr.

Sweet Valley, Pa. SLA. 291 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 13 dieną, 2 val. popietų, pas Kaičius. Malonėkite visi nariai ir narės pributi į šį metinį susirinkimą, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Yra ir kitų reikalų aptarimui.

Marė Nienius — sekr.

Detroit, Mich. SLA. 200 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 2 val. popietų, Rusų Knygyne, 9219 Russell St. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Yra ir kitų reikalų aptarimui. Atsiveskite savo draugus ir vaikučius prirašyti prie SLA. 200 kuopos.

Vincas Karpšlys — sekr.

Edwardsville, Pa. SLA. 1 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 1 val. popietų, paprastoj svetainėj. Visi nariai ir narės malonėkite pributi, nes yra svarbių reikalų aptarimui. Taipgi bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie SLA. 1 kuopos.

A. Matulevičius — sekr.

Spring Valley, Ill. SLA. 274 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 1 val. popietų, paprastoj svetainėj. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi yra ir kitų reikalų aptarimui. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 274 kuopos.

J. Gloveckas — sekr.

Racine, Wis. SLA. 100 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 2 val. popietų, paprastoj svetainėj, Union Hall. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Taipgi yra ir kitų svarbių reikalų aptarimui. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 100 kuopos.

S. Gibavičius — pirm.

Detroit, Mich. SLA. 21 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., 10 val. ryte, 4615 Junction Ave. Malonėkite visi nariai dalyvauti, nes bus renkama kuopos valdyba 1937 metams. Neužmirškite užsimokėti užvilktas mėnesines duokles, kad neliktumet suspenduoti. Yra ir kitų svarbių reikalų aptarimui.

V. A. Norkus — sekr.

SLA. Skolina Pinigus
ant Pirmų Mortgičių
5%
be Komiso

Sumomis nedaugiau, kaip $10,000 vienai ypatai ir 50% dabartinės nuosavybės vertės, SLA. skolina pinigus ant nekilnojamos nuosavybės.

Komiso už gavimą paskolos iš SLA. nereikia mokėti.

Jeigu taksai ir apdrauda nuo ugnies apmokėta ir be pavėlavimo sumokėsite nuošimčius, tai vietoje 6% mokėsi tik 5% kas 6 mėnesius už pinigus, pasiskolintus iš Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

Reikalaudamas paskolos iš SLA.:

1) Kreipkis pas Sekretorių, Dr. M. J. Vinikas, 307 W. 30-th Street, New York, N. Y. ir pareikalauk aplikacijos del paskolos.

2) Gavęs aplikaciją, ją išpildyk 3-se kopijose, atsakydamas aiškiai visus klausimus.

3) Pasiųsk 3 išpildytas aplikacijos blankas su 3 kopijomis namo paveikslo ir $15.00 į Centrą Sekretoriui, Dr. M. J. Vinikas, 307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Sekretorius, gavęs viršminėtas aplikacijas su paveikslais ir pinigais nuo Tamstos, pats paskirs, arba prašys kito Pildomosios Tarybos nario, gyvenančio jusų apylinkėje, paskirti įkainuotojus (appraisers) jusų namą apžiurėti.

Jųs galite gauti paskolą iš SLA. tik prie tokių sąlygų:

1) Jeigu jųs prašote paskolos, kuri neviršina dabartinės vertės jusų nuosavybės 50%.

2) Jeigu namai išnuomuoti ir neša pakankamai įplaukų, kad palaikyti namą tvarkoje ir išmokėti visas kitas namo išlaidas.

3) Jeigu savininkas šame pats gyvena ir turi darbą arba įplaukas pakankamai dideles, kad visas išlaidas namo padengti.

4) Jeigu popieriai (title papers) yra tvarkoje.

Pinigai $15.00, kuriuos pasiunčiate del įkainuotojų, negrąžinama, neatsižvelgiant, ar jums paskola bus suteikta, ar ne, nes $10.00 iš tų pinigų išmokama įkainuotojams jusų nuosavybės ir $5.00 lieka išde SLA., padengimui susirašinėjimo išlaidų.

Gavime paskolų, SLA. nariai turi pirmenybę prieš ne narius. Bet dabar, kada Susivienijimas turi daug pinigų ant rankų, todel darys mortgičius ant nekilnojamos nuosavybės ir nenariams.

SLA. duoda paskolas tik ant gyvenamų namų, bet ne ant hotelių, fabrikų, garadžių, gazolino stočių ir kitokių įstaigų ir šiuo tarpolaikiu neduoda paskolų ant farmų.

Pareigą Finansų Komisijos SLA. Konstitucija numato saugiai ir pelningai investavimą SLA. pinigų. Todėl Finansų Komisija ir kreipiasi į visus narius SLA. imti paskolas ant savo namų iš SLA. ir progai pasitaikius prašome rekomenduoti paskolas kitiems Susivienijimo Lietuvių Amerikoje pinigais.

SLA. FINANSŲ KOMISIJA:
J. P. Varkala, Pirmininkas,
J. Marcinkevičius-Martin,
A. J. Zalatoris.

ĮVAIRIOS ŽINIOS
IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO

Paskutinis Pakvietimas į SLA. Penkto Apskričio Parengimą

V. TAMKIUTĖ, mezzo-sopr.
Dainuos Parengime Lapkričio 29 d.

„Tėvynės" skaitytojams jau plačiai yra žinoma, kad lapkričio 29 dieną, Ukrainų Salėje, 101 Grand St., Brooklyn, N. Y., 4:30 val. popiet bus įspudingai paminėta SLA. 50 metinės sukaktuvės: bus koncertas, prakalbos ir šokiai. Šią nepaprastą pramogą rengia SLA. Penktas Apskritys ir SLA. 38, 126, 242 ir 345 kuopos. Programas, kiek rengėjams žinoma, bus puikus. Koncertinę programo dalį pildys šie šios apylinkės žinomi ir mėgiami dainininkai ir dainininkės: V. Tamkiutė, A. Lukiutė, V. Tamošaitienė, F. Morkus, K. Hoffmanas, A. Tamkus. Jaunuolis VeVanda ir jo grupė pagros gražių muzikos šmotelių. Jauna, bet gabi šokikė p-lė Dorothy Bubniutė pašoks klesiškų šokių. Bus solų, duetų ir kvartetų. P-lės Tamkiutės naujai sudarytas kvartetas labai gražiai dainuoja. Jis, be kitų dainų, pirmu sykiu šioje apylinkėje padainuos Susivienijimo Lietuvių Amerikoje himną, kuriam žodžius parašė poetas N. Rastenis, o muziką pritaikė komp. Jankauskas. Musų himno žodžiai yra gražųs, o muzika dar gražesnė. Todel, jei jau ne ko, tai vien šio himno pasiklaustyti SLA. nariai turėtų ateiti.

SLA. Sekretorius, Dr. M. J. Vinikas ir studentas Keistutis Michelsonas pakalbės apie S. L. A. ir bendrus Amerikos lietuvių reikalus. Bus plačiai nušviesta musų organizacijos darbuotė per 50 metų.

Bus užkandžių ir gėrimų. Tokio smagaus, tokio didelio ir rimto parengimo šioje apylinkėje dar niekad nebuvo. Įžanga tik 50 ir 40c. Į šokius 25c.

Todel mes, šios pramogos rengėjai, šiuo ir paskutiniu syk pareiškiame: prašome visų šios apylinkės lietuvių, ypač SLA. narių, į šią didelę ir žymią pramogą atsilankyti. Mes esame pasirengę jus visus širdingai priimti ir pavaišinti. Sekantį sekmadienį, lapkričio 29 dieną visi bukite Ukrainų salėje, 101 Grand St. Mes jųs lauksime ir jus kaipo brolius ir seseris priimsime ir visi drauge SLA. 50 metines sukaktuves paminėsime. Iki pasimatymo parengime lapkričio 29 dieną!

V. TAMOSAITIENĖ, sopranas.
Dainuos Parengime Lapkričio 29 d.

Newark, N. J. Ekstra

„MOTERIES TEISMAS".

Sekantį sekmadienį, lapkričio 29 dieną SLA. Penktas Apskritys rengia SLA. 50 metinių sukaktuvių paminėjimą. Ta proga bus suvaidinta nepaprastas veikalas „Moteries Teismas". Kalbės SLA. Sekretorius Dr. M. J. Vinikas, dainuos Baltos Lelijos Kliubo choras. Pirmu syk bus dainuota Susivienijimo Lietuvių Amerikoje himnas, kuris yra gražus ir žavėjantis.

„Moteries Teisme" dalyvaus žymųs Newarko ir Brooklyno artistai: adv. C. F. Paulauskas, A. Paulauskienė, A. S. Trečiokas, veikalo autorius A. B. Strimaitis, visiems gerai žinomas komikas brooklynietis P. Bukšnaitis ir visa eilė kitų scenoje ir bendrame gyvenime pasižymėjusių asmenų. Todel galima pilnai pasitikėti, kad „Moteries Teismas" bus atliktas kaip pridera. Visa ko reikia, tai klausytojų ir žiurėtojų, kaip visa tai bus atlikta. Todel pramogos rengėjai kviečia visus vietinius ir apylinkės lietuvius, ypač SLA. narius į tą parengimą atsilankyti. Parengimas bus Parapijos salėje, kampas Adam St. ir New York Ave. Pradžia lygiai 7 val. vakare. Įžanga — tik 40 ir 30 centų, tai kaipo į svarbų įvykį, į pasižiurėjimą kaip bus teisiama moteris — yra labai pigi.

Bukite visi ir visos. Atsilankiusieji nesigailėsite—busite patenkinti. Gailėsis tik tie, kurie tame parengime nebus, nes nebus matę, kaip teista moteris ir kas pasakyta apie didžiausią lietuvių organizaciją — Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

Bus Teisėjas Lapkričio 29 dieną.

A. LUKIUTĖ, sopranas.
Dainuos Parengime Lapkričio 29 d.

D. BUBNIUTĖ,
šokikė.
Šoks Parengime Lapkričio 29 dieną.

IŠ SLA. PILD. TARYBOS SUVAŽIAVIMO.

Jau buvo pranešta „Tėvynėje", kad SLA. Pildomosios Tarybos reguliaris suvažiavimas prasidėjo lapkričio 16 d., kuris tęsėsi iki lapkričio 21 d. vakaro. Be Pildomosios Tarybos ir dviejų Kontrolės Komisijos narių apie keturiose sesijose dalyvavo ir SLA. Sveikatos Komisijos pirmininkas, Dr. A. Montvidas.

Aptarta ir išspręsta apie 140 įvairių organizacijos reikalų, jų tarpe visa eilė pamatinės svarbos reikalų. Su šiuo „Tėvynės" num. pradedame talpinti Pildomosios Tarybos suvažiavimo protokolą, iš kurio SLA. nariai matys visus nutarimus, todel nėra reikalo bent ką minėti apie atskirus tarimus. Galima pažymėti tik tiek, kad Pildomoji Taryba ir Kontrolės Komisijos nariai visu rimtumu ir harmoningai svarstė visus reikalus ir bendromis jėgomis ieškojo išeities iš tų visų problemų, su kuriomis priseina dabartiniais laikais fraternalėms organizacijoms susidarti. Susivienijimas irgi nėra laisvas nuo tų problemų, kurios paliečia visas panašias organizacijas.

Šiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui besibaigiant, du Amerikos lietuvių laikraščiai prisiminė SLA. Auksinį Jubiliejų ir malonėjo pasveikinti Susivienijimą. Mat lapkričio 22 d. sukako lygiai 50 metų nuo SLA. įsikurimo. Ta proga laikraštis „Saulė", išeinantis Mahanoy City, Pa., pirmasis prisiuntė sekamo turinio telegramą:

„Sveikiname ir geriausius linkėjimus siunčiame Susivienijimui Lietuvių Amerikoje sulaukusiam 50-metinio Auksinio Jubiliejaus."

Laikraštis „Vienybė" prisiuntė sekamo turinio pasveikinimą:

„Sveikas Susivienijime susilaukęs Auksinio Jubiliejaus. Tavo reikšmė musų gyvenime svarbesnė už auksą."

Pasveikinusiems Susivienijimą jo reikšmingos sukakties proga laikraščiams reiškiame širdingos padėkos. Apie Pildomosios Tarybos suvažiavimą galutinoj išvadoj galima tiek pasakyti, kad jis buvo rimtas, konstruktyvis ir pasižymėjo gausiais nutarimais įvairiais organizacijos reikalais.

SUGRĮŽTA PRANAS LUBINAS.

SLA. Sekretorius, Dr. M. J. Vinikas, gavo iš Kauno pranešimą, kad buvusioje Berlyne olimpiadoje plačiai pasižymėjęs sportininkas, basketbolininkas, Pranas Lubinas, kuris su savo žmona ir žmonos seseria iki šiol biešėjosi Lietuvoje, Lietuvą jau apleido ir sugrįžta į Ameriką. Sugrįšta laivu „Deutschland" ir New Yorke bus lapkričio 27 dieną.

Sugrįžusieji žada tulam laikui apsistoti Maspethte pas F. Petrulį, 6445 — 56-th Drive.

S. L. A. KALENDORIUS
KUOPŲ BEI APSKRIČIŲ PARENGIMAI

LAWRENCE, MASS. — SLA. 41 kuopa rengia SLA. Auksinio Jubiliejaus paminėjimui vakarienę, kuri įvyks sekmadieny, gruodžio 13 dieną, 4 val. popietų, Lietuvių Ukėsų Kliubo Svetainėje, 41 Berkeley Street. Įžanga ypatai $1.00. Prie skanios vakarienės bus kalbų, dainų ir muzikos. Pasakyti kalbas yra pakviesti vietiniai profesionalai ir antro apskričio generalis organizatoriusA. J. Namaksy. Dainuos vietiniai talentai. Bus geras orkestras. Yra pakviesta kaimyninės SLA. kuopos: 102 ir 173. Todel atsilankiusieji turės pasižmonėjimą netik su vietiniais, bet ir su kaimyninių miestų draugais. Visi — jauni ir seni — atsilankykite. — Kviečia SLA. 41 kuopa.

—o—

SO. BOSTON, MASS. — SLA. 43-365 kuopos rengia Jubiliejinį bankietą 29 d. lapkričio, 6 val. vak., Lietuvių Name, So. Boston, Mass. Bankietė dalyvaus garbės svečiais SLA. Prez. F. J. Bagočius, „Tėvynės" red. S. E. Vitaitis ir p-lė Julė Mitrikaitė. Musų gaspadinės ir komisija rengia specialiai šį bankietą ir pagerbimui musų kuopos veteranų. Prie to bus muzikalis programas, o už visa tai įžanga tik $1.00. Prašome visų S. L. A. narių ir profesionalų registruotis buti bankiete. — S. Mockus.

—o—

WORCESTER, MASS. — SLA. 57 kp. ir 318 kp. bendrai rengia vakarienę atžymėjimui SLA. 50 metų gyvavimo sukaktuves gruodžio 6 dieną, 1936 m., septintą valandą vakare, L. U. K. Svetainėje, 12 Vernon St. Kalbės Centro Sekretorius Dr. V. J. Vinikas apie organizacijos perleistą laiką ir kaip yra naudinga priklausyti ir buti nariu SLA. Rengimo komisija kviečia abiejų kuopų nares ir narius ir abelnai visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti į SLA. kuopų rengiamą vakarienę ir pasiklausyti Dr. M. J. Viniko kalbos. — J. Degesiunas.

NESVEIKI INKSTAI?
Puslė Erzinama? Nusišlapinimas Apsunkintas?

Kun. Jonas rekomenduoja Ki-retic Plyskeles (Tablets), kurios palengvins tokią skaudžią padėtį, taipgi strėnų skaudėjimą ir nemigos naktis prašalins lengvai, saugiai ir greitai! Kam ilgiau kankintis? Užsisakykite dėžute Ki-retic Tablets šiandien. Nesiuskit pinigu. Užmokėsite paštoriui $1.25 kuomet pristatys vaistus. Iškirpkite ši skelbima ir pasiųskite šiandien i:
KI-RETIC CO., Dept. T.
529 Hudson St., New York, N. Y.

ANT RANDOS

Išsirendavoja įrengtas (furnished) kambarys vienam asmeniui su visais moderniškiausiais įtaisymais, gražioje Flatbush (Brooklyno) sekcijoje, netoli BMT. subway, tarpe P ir Q Avenue. Kreiplitės:
JUOZAS AUKŠTUOLIS,
1712 E. 4-th Street,
BROOKLYN, N. Y.

Naujas Radio Laikraštis

Nuo 5 Spalių-October, Margutis pradės leisti naują radio laikraštį iš didžiulės radio stoties WIND (560 kylos.), kas vakarą, lygiai 7 val. (Chicagos laiku). WIND stotis girdima Indiana, Illinois, Wisconsin ir Michigan valstijose. Visi lietuviai pasiklausykite šių programų, kurie suteiks jums daug žinių ne tik iš lietuvių gyvenimo, bet ir iš viso pasaulio.

Indiana, Illinois ir Wisconsin valst., girdėsite 6 val.

Spalių 4 d. (sekmadieny), klausykitės 5:15 popiet.

Moderniškas Mokslas Pagerino Populiarų Vaistą.

Jei jusų organai yra nusilpę ir jančiatės pasenę, bandykit naująjį NUGA-TONE—tą stebėtinąjį gelbėtoją—dabar moksliškai sustiprintą su gerai žinomais VITAMINAIS A ir D. Tas tikrasis vaistas sustiprina įvairius žmogaus kuno organus, pagerina apetitą, sustiprina virškinimo organus ir išsivalijimo procesą. Suteikia naujos pajėgos muskulams ir nervų sistemai ir atsparumą. Daugelis skelbiasi, kad NUGA-TONE padėjo tenai kur kiti vaistai nieko negelbėjo. Sužadinkite savo sistemą Naujam Gyvenimui, indamas sustiprintą NUGA-TONE, kurs parsiduoda su garantija pas visus vaistininkus. Pinigus grąžinsiu, jei nepatenkintas.

Nuo užkietėjimo imk—NUGA-SOL—tai idealus liuosuotojas. 25c. ir 50c.

SKAITYKITE KNYGĄ
LIETUVIŠKA
CHRESTOMATIJA
Kaina 40c.
Gaunama „Tėvynės" Administracijoje, 307 West 30-th Street, New York, N. Y.

SKAITYKITE KNYGĄ
PASAULIO
ISTORIJA
Arba
Aiški
Gyvybės
Ir
Žmonijos
Istorijos
Apybraiža
Pirmas Tomas

Paieškojimai

Paieškau savo dukrelės Jennie ir moters Ražės Tenanienės, po tėvais Rauloniutės, kuri mane apleido 1936 m. liepos 7 d., paimdama dukrelę išvažiavo ir nežinau kur ir delko. Ji yra 24 metų amžiaus, 5 pėdų augščio, pusiau tamsių plaukų, mėlynų akių, apvalaus veido, sveria 155 svarus, gražiai atrodo. Dukrelė yra 4 metų ir 8 mėnesių, mėlynų akių, pusiau tamsių plaukų, sveria 48 svarus, gražiai atrodo. Roželė ir mylima dukrele grįžkite atgal ir gyvensime kogražiausia. Aš žinau, kad kas tave įnrokino Rožiuke. Kas žinote kur jos randasi, praneškite, o už tai gausite $25.00 atlyginimo.
MICHAEL TENANIS,
82 Town Hill Ave.,
DANBURY, CONN.

Ieškomas Vincas Jozėnas, taipgi žinomas kaipo Vincas Josiunas, paeinąs iš kaimo Gaižunų, Linkuvos valsčiaus, Šiaulių apskrities. Vincas Jozėnas gyveno Waterbury, Conn. iki 1908—9 metų su savo broliu Juozu Jozėnu. Po tam išvažiavo iš Waterburio ir nuo tų metų nežinia kur randasi.

Jis pats, jei gyvas, teatsišaukia, nes jam liko jo mirusio brolio palikimų dalis.

Jei kuris skaitytojų pažinojo Vincą Jozėną ir žino kur jis randasi, jeigu gyvas, arba, jei žino, kad jau mires, temalonės pranešti.
ADV. C. M. LUKOŠIUS,
20 East Main Street,
WATERBURY, CONN.

REIKALAVIMAI

Reikalinga jauna mergina prie stubos darbo. Guolis ant vietos. Tel. Beachview 2-6123.
MRS. C. KUNION,
2236 — 62-nd Street,
BROOKLYN, N. Y.

CASIMIR P. PALMER
DETECTIVE BUREAU
170 Broadway, New York, N. Y.
Telefonas: BArclay 7-4177
Naktinis—ACademy 2-6325
Biuro savininkas yra prityręs lietuvis detektyvas Kazys Pilėnas. Daro vertimus ir patarnauja visokiuose reikaluose. Patarimai dykai.

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skaus-Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai ant patalo paguldo.
CAPSICO COMPOUND
mostis lengvai prašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05.
Dukart tvirtesnė 75c.
Knyga: „ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.
JUSTIN KULIS
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

HELLO, MOTIN ..
JONUKAS ŠIANDIEN DAUG SVEIKESNIS. AŠ IŠTIESŲ ESU PATENKINTA, KAD MES TUREJOME TELEFONĄ GYDYTOJĄ TUOJAU PAŠAUKTI

SKUBIAME reikale nuosavas telefonas yra neįkainuojamai vertingas. O ypatingai jis yra patogus, kuomet reikia ką nors atlikti, ypač audringame ore. Apart to, telefonas palaiko jus artimuose santikiuose su draugais ir giminėmis. O jusų vardas telefono knygoje (Telephone Directory) taipgi pagelbsti jus surasti pasitaikius biznio progroms. Kodel neužsisakyti telefoną šiandien?

NEW YORK TELEPHONE COMPANY

Dabar Kainuoja 30 Nuošimčių Mažiau Įsidėti Telefoną Savo Namuose New Yorko Mieste
ir mažiau kaip 3 penktukai per dieną jį pilnai palaikys.

Kalėdinė
Ekskursija
Į LIETUVĄ
LAIVAI IŠPLAUKIA IŠ NEW YORKO:
EUROPA ---------- Gruodžio 5
NEW YORK ---------- Gruodžio 10
HAMBURG ---------- Gruodžio 15
BREMEN ---------- Gruodžio 16
Greiti traukiniai prie pat laivo BREMEN ir EUROPA Bremerhavene užtikrina patogią kelionę į Kauną. Patogus geležinkelio susisiekimas iš Hamburgo.
Informacijų klauskite pas vietinį agentą arba
57 BROADWAY, NEW YORK.
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD